

PRELOM

Izhaja vsak četrtek
Naročnina letno Din 30.—Uredništvo in uprava:
Kolodvorska ulica št. 8
v LjubljaniTelefon št. 3770
Pošt. ček. račun št. 10499

Nasprotniki, „varuhi“ in „tudi borci“

Obvaruj me, Bog, »prijatelj«, sovražnikov se otepem sam.

Kakor roji kobilic na rodovitna polja so se vsuli nad našo ubogo Slovenijo politični agitatorji vseh strank, »pokretov« in »akcij«. Oglasile so se pa tudi časopisne piščalke, ki piskajo pokroviteljske in sodniške viže.

Eni so prišli z loparji pobijati bojevniško gibanje, ki je tako nepričakovano dvignilo ves narod v borbo za red, pravico in poštenje. Drugi so prišli z bratskega juga lovit v svoja »opozicijska« jadra bojevniško sapo. Časopisne piščalke pa pridno piskajo v tej divji gonji za dušo in glasovi slovenskega ljudstva.

Slovenski narod, organiziran v »Združenju borcev Jugoslavije«, bije z izrednim elanom, ognjevitostjo in z zaupanjem v končno zmago, boj s svojimi odkritimi sovražniki. Bitka se razvija na celi fronti. Obe strani pošiljata vedno nove moči v bojni metež: nasprotnik naroda svoje strankarske, poslovne, osebne in tudi »skrivnostne« zveze, ki si jih je pridobil v dolgih letih gospodarjenja, gozd svoje tiska, svojo oblast in bogotno prašumo laži, obrekovanja in izmišljotin, narod pa svojo stanovitno vero, svojo mladostno žilavost in vedno nove organizacije in skupine borcev in bojevnikov: z geslom: Kralj, Narod in Pravica! Ljudstvo dobro razlikuje svoje odkrite nasprotnike in ve, da tu ni umika in ne pardona.

Sovražnik pa ni samo brutalen — saj mu gre za vse, za sijaj in dobrote oblasti — marveč je tudi lokav.

Sam s svojimi opričniškimi bataljoni ne more streti ljudstva, ki je vstalo in noče več na kolena. Zatorej se poslužuje bojne zvijače. Izposloval je prosto pot raznim strankam, »pokretom« in drugim »odrešenikom«, da prihajajo oznanjati nove »konkurenčne« evangelije.

V času, ko se bije težak boj za vstajenje slovenskega naroda, boj, ki se vodi z naše strani v imenu »ozdravljenja cele države in za blagor vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev«, prihajajo z juga razni strankarski lovci lovit v naše kraje. Ko se je narod v ogromni večini izrekel za svoj »Boj« in se v njem organizira z do- sledj nezaslišanim navdušenjem, izrabljajo strankarji vseh imen trenutne težave »Boja«, ki je moral prekiniti svoje velike javne zbere s tem, da prirejajo shode, ki so njim dovoljeni. Pa to naj le počno, saj to je državljanska pravica, ki jo tudi mi zahtevamo zase. Toda pri svoji agitaciji naj bodo pristni. Naj se ne sklicujejo na »Boj« in naj ne pripovedujejo ljudem, da so isto z »Bojem«. »Boj« je nadstrankarsko gibanje, zato odklanja vsako vabo na strankarske limanice, pa naj je ta stranka »nacionalna« ali pa »narodna«. Strankarstvo je razbijanje enotne fronte naroda, ko bije borba za obstoj. Kdor ima pošten namen pomagati ljudstvu, naj vstopi v vrste »Boja« in opusti strankarsko gonjo, ki danes ni časa zanjo. Zlasti pa naj ne zapeljuje naroda s prazno marujo, da je stranka potrebna za volitve. Kdor v sedanjih razmerah pridiguje »volitve«, trobi v rog JNS,

Tudi če bi vsi Slovenci oddali svoje glasove za »opozicijske« gospode, ali morejo s poštenim srcem trditi, da bodo pri obstoječem volilnem sistemu in pod tem režimom nastopile po volitvah v resnici izpremembe, kakršne oznanjajo? Komu torej koristi na koncu koncev nastop takih, četr- »opozicijskih« strank? Kaj iščejo uprav v Sloveniji in to natančno v času, ko rabi naš narod največjo enotnost in slovo?

Prav tako je početje nekega manj

Propadanje izvoza sadja

»Prizad« je zopet pokazal vso svojo spretnost v izvoznih politikah. Niso še poznane velikanske večstomilijonske izgube nesrečnega »žitnega režima«, ko se je prodajalo naše žito v inozemstvo po škandalozno nizkih cenah, dočim se je takrat pri nas žito podražilo, ko nas je sedaj »Prizad« ponovno presenetil z monopolizacijo izvoza sadja.

Zastoj v izvozu sadja je povzročil med prizadetimi silno ogorčenje in to popolnoma upravičeno. V naše uredništvo nam prihajajo številni ogorčeni protesti, ki nam samo potrjujejo, da je izvozna politika res zavojena, na drugi strani pa se nam sporoča, kaka potrtost je zavlada med ljudstvom radi nesposobne organizacije našega izvoza sadja. Okrog 100 vagonov sadja čaka na izvoz in bo večina uničenega po zaslugi nesrečnega birokratizma, ki se vkljub vsem dobrohotnim nasvetom gospodarskih krogov, ki hočejo državi le koristiti, še vedno drži samo za to, da se okoristijo nekateri posredovalci v škodo državnega in narodnega premoženja. In ko bi se morala storiti kar najhitreje, kar je potrebno za izvoz, da se nadoknadi, kar je že zamujenega, pa se, kakor dnevno časopisje poroča, pošiljajo zopet posebne komisije, da na licu mesta skličejo ankete, ki naj rešijo, kar se da. Mislimo, da imamo dovolj izkušnje s takimi anketami; tudi te ne bodo zmanjšale občutnih izgub, ki jih bodo utrpeli naši ljudje. Izgleda, da se vse to vrši prav namenoma. Ali res ni v naši državi močne roke, ki bi energično posegla v to vprašanje brez ankete ter ga zasukala v smer, ki bi koristila državi in prizadetim? Saj ne gre samo za nekatere izvozničarje, gre za vse, saj je sadje skupna last tisočeri, sad poštenega truda ter prizadevanja našega marljivega sadjerejca. In v momentu, ko bi bilo treba napeti vse sile, da se izvoz pospeši, pride v ospredje birokrat, ki z eno potezo uniči vse prizadevanje in resno voljo do dela.

Prav so imeli naši prijatelji, ki so nam sporočali, da bo organizacija »Prizada« nesreča za naše ljudi in da bo Jugoslavijo postavila zopet v slabo luč. Mi smo se nadejali, da vendar ne bo tako hudo, mislili smo, da bodo naše konstatcije na številnih shodih in sestankih o zavojenem gospodarstvu vendarle našle primeren odmev. Pa vidimo, da ni tako! Afere Farkašev, Knoblauchov in Steinov nas utrjujejo v prepričanju, da moramo svoje vrste pomnožiti v trdno obrambo proti izkoriščevalcem našega pridnega pa poštenega ljudstva, ki se v potu svojega obraza muči in trudi, da vstvarja dobre pogoje za sebe in državo. Revščina, ki pritiska v vrste našega marljivega ljudstva, nam daje povod, da tudi v svojem glasilu povzdignemo svoj glas proti za-

znanega lista, ki ga bere le ozek krog izobraženstva. Ta list je v hudih skrbih za naše gibanje, da ne bi »zašlo na stranpot«. Pravi, da hoče opravljati »zdravo kritiko«. Ali pa je za lase privlečeno žongliranje z »borci« in »bojevniki«, razne izmišljotine, podtikanje, zavijanje in včasih kar tudi debela laž »zdrava kritika«? Komu koristi ta »zdrava kritika«? Čudno je, da se je ta list, ki se toliko trka na svoja slovenska prsa, osokolil baš nad »Boj«, ki danes edini vodi borbo za pravice slovenskega naroda, dočim pušča vse druge stranke, pokrete, organizacije itd. precej v nemar, kakor da je povsod drugod glede slovenstva vse v najboljšem redu!

In to v času, ko pri najboljši volji ne more imenovati drugega aktivnega bojevnika za naš narod!? Toliko za danes. Če bo zaleglo, naj zadostuje, če ne, pa drugič več.

voženi izvozni politiki »Prizada« in za to, da se vendar že enkrat neha eksperimentirati v našem gospodarstvu. Eksperimenti v gospodarstvu niso zdravi, izkušnje so nas že mnogokrat o tem prepričale. Naše gospodarstvo je vsled tega utrpelo ogromne izgube in se o tem vprašanju ne bomo spuščali v detajle, dovolj je, če čitamo glasilo gospodarskih krogov »Trgovski list«, ki nazorno prikazuje vse eksperimente, ki jih delajo gotovi krogi v škodo narodnega in državnega gospodarstva. Monopolizacija izvoza sadja ne bo rešila propadajočega gospodarstva. Pridružujemo se stališču gospodarskih krogov, ki zahtevajo, da se izvoz sadja prepusti svobodni trgovini, oziroma organizaciji sadjerejcev, pa smo prepričani, da bi ta izvedla izvoz tako, kakor to zahtevajo predpisi zakona, na drugi strani pa bi prišli sadjerejci do pošteno zasluženega denarja, tako pa ne bodo le ob dober zaslužek, ampak tudi ob sloves po — zaslugi organizatorjev »Prizada«.

Zadnji »Trgovski list« piše o desorganizaciji našega sadnega izvoza, ki traja še naprej ter ugotavlja sledeče: »Komaj se je pričela sadna izvozna sezona, se že kaže stara napaka. V zadnji številki smo poročali, da je prišlo na Dunaj dne 31. julija 14 velikih in 12 malih vagonov naših češpelj, od katerih je ostala polovica

neprodana. Dne 1. avgusta je znova prišlo na trg 13 velikih in 7 malih vagonov naših češpelj, od katerih se ni prodala niti polovica. Samo v dveh dneh je ostalo torej neprodanih 14 velikih in 14 malih vagonov češpelj. Da velik del teh češpelj sploh ne bo prodan, kvečjemu za slepo ceno, je torej jasno.« itd. Iste posledice našega neorganiziranega izvoza se kažejo tudi na praškem trgu in nadaljuje »Trgovski list«, da so se 30. julija prodajale naše češplje povprečno še po 270 Kč za 100 kg. Dne 31. julija še samo po 220 Kč, poročilo z dne 1. avgusta pa govori že o povprečni ceni 190 Kč in celo 170 Kč. V enem devu pade cena za 100 Kč. Tako izgubljam zaradi desorganizacije sadnega izvoza vsako leto milijone in milijone. Leto za letom se opozarja na napake, ki so krive teh izgub, toda vse ostane pri starem. »Glavna beseda mora pripasti trgovcu, to je zahteva gospodarskih krogov,« pravi »Trgovski list«. — Končno navajamo še upravo »Prizada«, ki je na zadnjem obdobjem zboru sestavljena takole: predsednik Milivoj Pilja, načelnik ministrstva trgovine, podpredsednik dr. Juraj Tomičič, šef zavoda za pospeševanje zunanje trgovine, člani pa so: Milan Novaković, načelnik kmetijskega ministrstva, dr. Avgust Pavletič, inšpektor trgovinskega ministrstva, Zarja Starčević, višji svetnik finančnega ministrstva in Bora Stefanović, direktor rečne plovlbe.

Vsakoletna spominska pot vodi bojevnike na **Brezje**. Zato pozivamo vse bojevnike, vse borce, da se tudi letos polnoštevilno udeležite te velike svečanosti, kjer bomo obujali spomine na padle bojne tovariše in utrjevali svoje duše za bodoče dneve usodnih borb za vstajenje našega naroda in države. Svečanosti s cerkvenim opravilom in spominsko pridigo se bodo vršile **nepreklicno dne 15. t. m. na Vel. Šmaren dopoldne**. Prijavljen je tudi bojevniški tabor z govorniki A. Kustrom, V. Fabjančičem, St. Vidmarjem, I. Marinkom in M. Štefjetom. Poslužite se lahko tudi izletniškega vlaka na progi Zagreb - Ljubljana - Lesce in nazaj. — Na svidenje vsi na Brezjah!

Rešimo naš srednji stan

Gospodarska kriza je težko prizadela tudi srednji stan: male industrijalce, trgovce in obrtnike. To težko stanje se more poleg mnogih drugih vzrokov pojasniti tudi s tem, da je ta stan zelo številen, radi česar mu je otežkočeno zedinjenje in organiziranje za obrambo svojega obstoja in za doseg sanacije. Da bi merodajni faktorji napravili konec njegovim mukam, pričakuje s pravico, vendar zaman, ker se poleg tega, da je zlo splošna mednarodna epidemija, pri nas s tem stanom sploh ni računalo. In tako životari neorganiziran, nezaščiten, izročen neznanim, težki usodi.

Proizvajalci blaga klonijo radi dragih kreditov, toda čisto niti takih ni. Njihovo blago je obremenjeno z visokimi stroški in dajatvami, tudi ni dovolj odjemalcev, ker so tudi ti radi ogroženih svojih dohodkov znižali svoje potrebe na najnujnejše ter kupujejo, čeprav neradi samo najcenejše blago, pa še to zopet na kredit. Slaba kupna moč odjemalcev povzroča nerentabilnost narodnega gospodarstva do take mere, da skoro ni več mogoče živeti.

Res je, da te težkoče spremljajo tudi veliko kapitalistično industrijo, toda ona je vendarle v stanju, da jim odoleva. Ta pod-

jetja uživajo cenene in ugodne kredite pri velikih zavodih, dočim je pri malih podjetjih narobe, ker uživajo omejene, male in kratkoročne kredite pri manjših zavodih z visokimi obrestmi.

Najhujše pa je, da morajo podjetniki za kredite nuditi poleg svojih podpisov še obveze vse svoje družine in drugih, katere usluge morajo tudi vračati, poleg vsega morajo upniku nuditi kritje še v zastavi blaga in celo strehe nad glavo. Tako tesno zvezan, je mali podjetnik preveč oviran v svojem poslovanju, on je pravi suženj svojega upnika, pa tudi svojega žiranta. Najmanjši zastoj v kupčiji, posebno v mrtvih sezijah — in polom je tu. To je dovedlo maso malih ljudi in bivših samostojnih gospodarjev do revščine in preti s proletariziranjem celemu stanu in družabnemu razredu, ki je življenjski faktor. Ni potrebno opisovati, kako to moti narodno blagostanje in kam to vodi.

Ako pribijamo veliko resnico, da predstavlja srednji stan moč države, njeno hrbtenico in mišice njenega organizma, kažemo s tem na veliko nevarnost, ki nam grozi, ako se mu ne nudi hitra in razumna pomoč.

Skrajni čas je, da se opustijo osebne in nepomembne zadeve minljivega značaja ter

da se oni, na katere smo čakali, da se bodo posvetili temu problemu, čimprej lotijo njegove rešitve.

Da se razvedri motno ozračje, v katerem životari in gine ves srednji stan, mali gospodar, je potrebno poleg drugega, da ozdravi od sedanjega zla — dolgovi, pri tem pa se mu ne sme porušiti kreditna sposobnost. Urediti se morajo ne le dolgov, marveč tudi zagotoviti cenen in ugoden kredit.

Na vse to nas spominja izkušnja z reguliranjem kmetijskih dolgov. Ne uspavajmo se z mislijo, da je zakon o ureditvi kmetijskih dolgov kmeta zares rešil. Njemu je samo olajšana amortizacija starih dolgov. Mogoče dober namen državne intervencije je s tem zakonom izzval v kapitalu dvom v plačilno zmožnost kmeta za v bodoče in pa strah pred novimi intervencijami. To se ni želelo, toda dejstvo je tu. Na to je bilo treba misliti in to eventualnost preprečiti. Ta dvom in strah sedaj otežkočata kmetu, da bi prišel do novega kredita in sicer tako, da se pred njim zapirajo bančna vrata in celo zelenaški oderuški žepi. Ker pa ni nikjer dovoljno organiziranega in mobilnega kapitala za kreditiranje kmeta, zato je prišel kmet med kladivo in nakovalo, ker živi v dobi, ko nimajo njegovi proizvodi nikake cene, ko ni niti prodajnega trga zanje. Zato si tudi ne

more kupiti najpotrebnejšega, ker je kreditno onesposobljen. Pomoč zanj je prišla, toda bila je neracionalna.

Trgovci in obrtniki, ki nimajo s čim zamčiti dolga svojim upnikom, bodo še v slabšem položaju, ako bodo njih dolgove sanirali z odredbami, ki jim bodo ubile kreditno vrednost in jim onemogočile, da bi prišli do novih kreditov. To delikatno vprašanje se ne sme rešiti tako, da bi postalo dvorezen nož.

Radi tega bi v tem smislu velike kreditne ustanove v naši zemlji to so: Narodna banka, Poštna hranilnica, Privilegirana agrarna banka in Državna hipotekarna banka — ki so izvzete od vseh omejitev po zakonu o ureditvi kmetijskih dolgov, — morale prevzeti na sebe vso vlogo najučinkovitejših kreditorjev srednjega stanu, predvsem z obilnim kreditiranjem onih neoficielnih zavodov, od katerih bi mali podjetniki dobivali svoja posojila po čim nižji obrestni meri.

V gospodarskem življenju je potrebna solidarnost, ker čim večja je solidarnost, tem manjši je riziko. V tem leži tajnost našega nacionalnega in gospodarskega preporoda. Kdor ne veruje v to, dvomi nad silo naroda, neverniki pa je najbližji grešniku.

(Po »Otažbini«.)

Seja odbora Osrednje sekcije lesnih trgovcev

V sejni dvorani »Trgovskega doma« je bila v soboto, dne 21. t. m. III. seja odbora Osrednje sekcije lesnih trgovcev, ki jo je vodil poslevodeči podpredsednik OS Fran Škrbec. Navzočni so bili zastopniki iz večine sekcij.

Predsednik seje Fran Škrbec je po otvoritvenem nagovoru poročal na podlagi podatkov zbornične konference o poteku pogajanj naše delegacije z italijansko delegacijo v pogledu na ugodnosti, ki naj bi jih Italija dovolila v carinskem in tarifnem pogledu našim izvoznikom. Orisal je položaj našega izvoza v Italijo in stališče, ki ga je na pogajanjih zavzemala italijanska delegacija.

Osrednja sekcija je sodelovala pri sestavi spomenice, ki so jo predložile Zbornica in strokovne lesne organizacije na odločilna mesta radi dosege ugodnosti našemu izvozu v oni meri, ki jo uživa v Italiji Avstrija. Osrednja sekcija je zavzela stališče, da je treba na vsak način najti pot za izboljšanje položaja, ki povzroča zastoj našega izvoza lesa na italijansko tržišče.

Obširna je bila nato razprava o uredbi o izvozu lesa, o kateri razpravlja ministrski svet. V imenu vsega slovenskega lesnega trgovstva je izrekel odbor na tej svoji seji

protest proti centralizaciji izvozne organizacije. Zahteva po uvedbi izvoznih organizacij lesa po lesno-produkcijah področjih (Ljubljana, Zagreb, Sušak, Sarajevo) je enodušna. Osrednja sekcija je izrekla tudi protest proti dejstvu, da strokovne lesne organizacije, kljub triletnemu prizadevanju za ureditev izvoza lesa po pokrajinskih organizacijah, niso bile dobile osnutka uredbe o kontrolnem uradu niti v izjavo.

Z ozirom na težak položaj, ki vlada v lesni trgovini in z ozirom na premalo zanimanje odločujočih činiteljev za dejanske in praktične potrebe lesnega izvoza, bo slovensko lesno trgovstvo, v zvezi z vsemi k lesni stroki pripadajočimi stanovi, organiziralo odločen odpor proti težočam, ki nastajajo zaradi premalega pospeševanja izvoza. Za obstoj naše lesne trgovine bije dvanajsta ura, pa je treba nujnih ukrepov v skladu z zahtevami izvoznikov.

Razpravljalo se je še o nekaterih predlogih zastopnikov sekcij in o predlogih sekcij samih. Zastopstvo lesnega trgovstva je na svoji seji pokazalo energično voljo po dosegi izboljšanja položaja, pa bo brezdvomno našlo oporo in pomoč v tej stiski vseh, ki so nekdanj živeli od visoke konjunktore te važne narodno gospodarske stroke.

Ravnatelj Gvido Šetina

V 55. letu starosti, sredi dela in najlepših načrtov je umrl v nedeljo 29. julija dopoldne ob pol enajstih v Leonišču ravnatelj Gvido Šetina, predsednik priprav. odbora krajevne organizacije »Boja« za občino Homec.

Kot absolvent sloveče Mahrove šole je nekaj časa služboval v Ilirski Bistrici, potem v Celju pri Majdiču, nakar je prišel k mlinškemu podjetju Frana Majdiča v Jaršah, kjer je živel do svoje smrti. Po vojni je postal ravnatelj Industrije platnenih izdelkov, družbe z o. z. v Jaršah, ki je pod njegovim vodstvom zaslovela kot eno prvovrstnih podjetij ne samo širom Slovenije, ampak tudi po celi Jugoslaviji. V svoji skromnosti se ni nikdar bahal, a vendar vsi, ki stvar poznajo, vedo, da je predvsem njegova zasluga, da je zraslo v Jaršah podjetje, ki daje nešteto družinam zaslužek. Napram svojim nastavljenecem je bil kakor dober oče in tovariš. Saj so ga vsi imeli iz srca radi, kar priča tudi velika udeležba tovarniških uslužbencev, ki so iz Jaršah prihitali na pogreb v Črnomelj, kjer je pokojni Šetina hotel biti pokopan v domači grudi ob strani svojega očeta, ki je še danes znan po celi Beli Krajini kot prvi delavec za gospodarsko in kulturno povzdigo te majhne ter revne deželice. S prav posebno ljubeznijo je pokojni ravnatelj Šetina visel na tem koščku zemlje. V najizdatnejši meri je podpiral revno Belo Krajino in kadarkoli se mu je ponudila prilika, je pohitel med svoje ljubljene rojake onstran Gorjancev. Pa tudi sicer je povsod imel odprto srce in odprte roke, saj je znano, koliko je žrtvoval za gospodarske in nacionalne institucije ne samo v Beli Krajini in v okolici Jarš, ampak tudi povsod drugod. Z bistrim, a mirnim pogledom je vedno trezno presodil gospodarski položaj in dajal vsem zelo dragocene nasvete. Pri tem pa nikdar ni iskal sebe. Bil

je do skrajnosti nesebičen, naravnost krščanski vzor ljubezni do bližnjega, kar dokazuje najbolj zanimanje predstavnikov in članov raznih karitativnih institucij za potek njegove bolezn, ko je ležal v Leonišču, kamor je prišel potem, ko je bil že dvakrat v kratkih presledkih v Slajmerjevem domu. Najsvetlejša poteza njegovega značaja pa je bila njegova svtopisemska skromnost in poštenost. Bil je narodnjak od nog do glave, ne v besedah, ampak v dejanjih. Bil je vzor gospodarstvenika, ki je ves svoj razpoložljivi čas žrtvoval za splošni napredek našega naroda. Na večer svojega življenja se je hotel preseliti v domovino svojih očetov, Belo Krajino, kjer je hotel v krogu svoje družine preživeti zadnje dni svojega življenja. Toda tudi pri tem je mislil na druge, saj je nameraval v Črnomlju ustvariti podjetje za industrijo domačega platna, k čemur ga je vodila samo želja, da nudi revnemu svojemu narodu možnost zasluzka in kruha. Toda ta želja se mu ni izpolnila. Izpolnila se mu je le ena želja, da v zemlji domači njegovo truplo leži. Da se je Bela krajina zavedala, koga je izgubila, dokazuje njegov pogreb, h kateremu je prihital narod z vseh strani Bele Krajine, prihitali pa so tudi nešteti širom Slovenije, ki so poznali tega redko vzornega gospodarstvenika in narodnjaka.

Ustanovni občni zbori se vršijo:

- 11. avg. ob 20. uri v Št. Vidu pri Ljubljani
- 12. avg. ob ½8. uri v Poljanah
- ob 15. uri v Dolu pri Ljubljani
- ob 7.30 v Sv. Juriju pri Grosupljem
- ob 15. uri v Veliki Nedelji
- ob ½8. uri v Toplicah
- ob ½8. uri v Konjicah
- ob 15. uri v Smedniku.

Članski sestaneč 9. dopoldne v Mariboru.

Grotanec:

Slava junakom!

Dr. Seipel, bivši avstrijski kancler, je nekoč rekel, da gredo meje, ki so jih začrtale pariške mirovne pogodbe Nemčiji in Avstriji, »po sredi skozi živo meso nemškega naroda«. A mnogo bolj upravičeni smo mi kaj takega trditi. Državne meje sekajo naše narodno telo, gredo po sredi skozi živo meso našega naroda! Mi to bridko čutimo in se tega zavedamo.

Res, da so se prvi čas po prevratu storile nekatere usodne napake. Dr. E. Krek je nekoč zapisal: »Boljši je v usodnih trenutkih en lot poguma, nego cent modrosti«. Zdi se, da nam je manjkalo tega poguma v onem usodnem času po prevratu. Ali da ga je manjkalo vsaj tistim, ki so tedaj vodili naš narod. A ne more se reči, da se pozneje — žal, prepozno! — naš narod ni pošteno potrudil, da reši in osvobodi svojo zemljo. Padle so številne žrtve. Seznam v koroških bojih padlih junakov obsega več strani (n. pr. v knjigi: Slovenci v desetletju 1918.—1928.). Zakaj so se borili ti junaki, za kakšno idejo so žrtvovali svoje življenje?

Borili so se za svobodo slovenske zemlje, za svobodo in združenje vse naše jugoslovanske zemlje, borili so se za uresničitev ideje:

Na naši zemlji tuji rod naj gost nam bo, a ne gospod!

Ta zemlja ne sega samo do vrha Karavank, marveč sega do vrha Dobrača, do vrha Sv. Helene, do vrha Svinje planine. Borili so se za za idejo: Svobodo vsej slovenski zemlji, združenje z vsemi brati po krvi in jeziku! — Velika in pravična ideja!

Junaki! Dali ste življenje za našo svobodo! Če zemlja, za katere svobodo ste se borili, kljub temu ni osvobojena, ni vaša krivda. Vaša žrtvezato ni nič manjša. Mi vsi smo vam dolžni hvaležnost in časten spomin. Narod vam je dolžan postaviti spomenik! Koliko spomenikov se je postavilo v spomin padlim vojakom! Nemci na Koroškem so postavili kar več spomenikov vojakom, ki so padli v bojih za Koroško. Samo v Celovcu so trije spomeniki postavljeni v spomin v svetovni vojni in v koroških bojih padlih bojevnikov. Ob Kolodvorski cesti stoji spomenik vojaka, ki srepo gleda proti Karavankam; na Starem trgu stoji spomenik Bernarda Šponhajmova, postavljen pred par leti v spomin padlim vojakom; na trgu ob Velikovski cesti vojaški spomenik, predstavlja očeva visoko dvignjeno glavo. V Št. Pavlu v Labodski dolini so postavili spomenik v spomin, da so 27. decembra 1918 pregnali Jugoslovane iz Labodske doline. Spomenik, predstavlja očeta otroka, ki se je vrnil k materi, nosi napis: »Kein Glück so hehr und rein — als treu dem eig'nen Volk zu sein. — Den Befreiern die Befreiten.« (Nobena sreča tako vzvišena in čista, kakor ohranitev zvestobe lastnemu narodu. Osvoboditeljem — osvobojenim). — V Avstriji zbirajo zdaj po celi državi prispevke za velik spomenik, ki ga bodo postavili na Dunaju žrtvam svetovne vojne. Med sopokrovitelji je tudi kardinal Innitzer.

Kaj pa mi? Ali ne zaslužijo v osvobodilnih bojih padli junaki, da jim postavimo vsaj en sam spomenik?

Le naštejmo nekatere teh junakov! Pred leti sem romal na Sv. Višarje. Slučajno sem našel na ženo, črno oblečeno. Pravila mi je, da je mati dijaka podporočnika Maliča, ki je padel v bojih za Koroško. Bil je rodom Ziljan. Naštejmo še nekatere druge: junak Malgaj, padel v Guštanju; junak Srečko Puncer, umorjen v Št. Stefanu pri Velikovcu. Vrgli so ga v hiši na tla, mu zabodli bajonet skozi usta, da se je na drugi strani glave zapicil v tla!... Dalje junak Franc Širnik, poročnik, ubit pri Borovljah. Junak Anton Babnik, ki je ranjen obležal blizu Kotmarevasi. Prišel je sovražnikom v roke. Prosil jih je vode. Nemški divjak pa ga ustrelil v glavo rekoč: »Tu imaš vodo!« Potem so mu barbari zvezale noge in ga vlekli po zemlji pol ure daleč v Kotmarovas, da je imel ves za mazan in razpraskan obraz! Nadalje: podporočnik Kranjc, doma iz Doberlevasi, ki je ranjen obležal blizu Apač. Nemški divjak ga je ranjenega prebodel z bajonetom! Dalje: Šest junakov, ki so jih Nemci kot vjetnike poklali v Šmarjeti v Rožu, to so bili: stotnik Razlag, poročnik Jurca in štirje vojaki. Nadalje oni slovenski vojak, ki so mu Nemci začrtali s svinčnikom piko na čelo in ga ustrelili... Potem oni, ki so ga pri Labodu vrgli v Dravo. In še toliko drugih! Večen spomin njihovemu junaštvu!

To so junaki, na katere smemo biti ponosni in ki jim dolgujemo zahvalo. Padli so za svobodo jugoslovanske zemlje. Zato zaslužijo spomenik v središču naše slovenske zem-

lje: v Ljubljani. Draga nam mora biti vsaka ped te zemlje in v častnem spominu moramo ohraniti junake, ki so dali svoje življenje za svobodo domovine.

Slava junakom! Narod, ki svojih junakov ne časti, jih vreden ni! Pokazimo, kako nam je draga naša domovina, za katero so se žrtvovali, s tem, da jim postavimo spomenik! Ta spomenik naj glasno kliče: Slava junakom!

Krvave številke

Statistika Mednarodnega urada dela v Ženevi je ugotovila, da je v svetovni vojni odšlo na razna bojišča vsega 70 milijonov ljudi. Več kot polovica jih je bilo ubitih, ranjenih ali ujetih. Zdravih ali navidezno zdravih se je takoj po vojni vrnilo samo 34 milijonov ljudi, ne glede na znatni odstotek onih, pri katerih so se posledice vojnih muk na zdravju pokazale šele pozneje.

Vojna je zahtevala 10 milijonov padlih. Vsak sedmi možki je plačal vojno z življenjem. Skoro vsaki deseti se je vrnil domov kot invalid. Lažje ranjenih je bilo poleg tega še 14 milijonov, vjetih ali pogrešanih pa 6 milijonov vojakov. Z velikim delom pogrešanih bi gotovo lahko povečali število padlih znanih in neznanih bojevnikov na 12 milijonov... Bog ve, koliko je bilo naših mož in fantov med njimi!...

Svetovna vojna je trajala vsega 1550 dni, torej pride na vsak dan 7742 mrtvih. Vsako uro je umiralo na frontah 323 mož, dnevno je bilo ranjenih 13095 mož, ali vsako uro 545 mož. Materijalno škodo svetovne vojne je bivši ameriški predsednik Hoover ocenil na 400 milijard dolarjev, kar predstavlja 20.000 milijard dinarjev...

Te grozne številke povedo več, kot najzgovornejši spominski članki ob dvajsetletnici svetovne vojne. Na te strašne, že skoro astronomske številke naj bi se zaprsegali vsi, ki vedrjo in oblačijo po neskončnih sijajnih mednarodnih razorožitvenih in drugih konferencah. Kaj pomeni obletnica svetovne vojne, se najbolje zavedamo bojevnik, ki smo stali cela dolga leta v prvih linijah, polnih črnih dimov, kjer se nič ne vidi, kamor kroglja prilet... Zavedajo se je posebno kljub vsem izdanim posebnim zakonom še vedno nepreskrbljeni vojni invalidi in dobrovoljci, nadalje zapuščene matere, vdove in osirotela deca padlih, ki je medtem dorasla, pa še vedno ne vidi sreče, katero so ji z neizmernimi žrtvami kupovali in plačevali njihovi očetje. Ta sreča pa mora priti — ker žrtev je bilo dovolj!

Mi borci pa vprašamo: Kdo so tisti, ki hočejo nam bojevnikom svetovne vojne zapreti usta? Odgovor je: To so oni, ki od gornjih krvavih številki niso bili resnično prizadeti! Iz tega sledi: Borci naprej — do zmage!

Odkritje spominskih plošč v Litiji

Litija. V nedeljo dne 29. julija se je vršila veličastna spominska slavnost v našem trgu. Skupina bojevnikov v Litiji je odkrila spominske plošče ob 20-letnici izbruha svetovne vojne in morije, svojim padlim varušem. Spominski plošči sta dve in vžidani v pročelje naše cerkve, kateri sta tudi v okras, kar je pač zasluga dobro izpeljanega načrta tvrdke Vodnik iz Ljubljane. Na njih se bleste imena, ki so z zlatimi črkami napisana na ploščah, pa z zlatimi črkami tudi v naših sreih, kajti iz njihove smrti živimo mi. Vsa slavnost je potekla v kar najlepšem redu in dostojanstvu, za kar gre zahvala vsem udeležencem, ki jih je bilo toliko, kolikor jih Litija že davno ni videla. Posebej pa se skupina zahvaljuje tistim, ki so tudi aktivno pripomogli do tega veličastnega dogodka. Slovesnost je posebno povzdignilo to, da se je vse vršilo zunaj pred cerkvijo, pod kostanji, ob tako lepem vremenu. Omeniti moramo posebno izklesan govor, katerega je govoril pred tisočglavo množico jedrnat in s povdankom g. dekan A. Gornik. Po govoru, ki je v nas pustil globok vtis, je daroval sveto mašo pri lepo okrašenem oltarju na prostem kakor v cvetličnem gaju č. g. Vinko Lovšin. Skupina se zahvaljuje dalje za udeležbo g. srez. podnač. dr. V. Vidmarju, zastopniku skupine bojevnikov iz Zagorja, gasilskim četam vseh okoliških čet pod poveljstvom g. Pavla Birca, gasilski godbi, osobito tudi g. organistu in njegovim pevcom, ki so v svojstvu moškega zbora prvič, pa prav koražno nastopili, zastopniku strelske družine, kolesarskemu in športnemu društvu. Naša zahvala gre tudi županstvu občine Litija, ki je z denarnimi prispevki podpirala več let na-

šo akcijo. In sicer je dala občina za županovanja g. H. Lebingerja Din 5000 (leta 1930.), za županovanja g. Lajovica pa: leta 1931: Din 2000, leta 1932: Din 1000, leta 1933: Din 500, leta 1934: Din 0. Dalje se zahvaljujemo vsemu litijskemu prebivalstvu, ki je razobesilo zastave, poklonilo obilo evetja in napletlo številne vence. — V krutem klanju se nismo ločili drug od drugega, ali si črn, ali rdeč ali bel, ali na desno ali na levo, vsi

vseh, prav vseh, brez izjeme, kakor že gori omenjeno, in tudi vse vabila in prosila. Zakaj se je tako oziroma drugače uredilo, nam je pa zaenkrat še neodkrita plošča, katero bo treba tudi enkrat — pa brez pompa — odkriti. Popotnik, ki greš mimo teh dveh spominskih plošč, odkrij se njim, katerih imena bereš na ploščah, kajti oni so žrtvovali življenje za našo lepo domovino in trohne njih trupla na tuji zemlji. Čeprav se jim

z združenimi močmi vsega naroda. Zato hoče združiti ves narod v smislu plemenite ideje manifesta našega kralja od 6. januarja 1929 v eno fronto aktivnega jugoslovanskega patriotizma. Prinesti hoče narodu, telesno in duševno klonečemu, blagovest miru, bratstva in vere v lepšo, svetlejšo bodočnost. Vzdigniti hoče ljudstvu zopet vero v samega sebe in njegove neminljive ideale. Hočemo, da vzplamti v srcih vsega našega naroda visoki plamen ljubezni do Jugoslavije, kakor je zažarel v dneh majske deklaracije in v onih nepozabnih dneh 1918. leta. Hočemo gojiti v narodu in izvesti najvažnejše: **duhovno edinstvo vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov.** Le tedaj bo naša domovina močna, varna zaščitnica svojim sinovom in strah vsakomur, ki bi hotel stegniti sovražno roko proti nam. Hočemo, da živimo in delamo v bratski slogi vsi Slovenci, in da v bratski slogi gradimo vsi Slovenci, Hrvati in Srbi močno Jugoslavijo pod modrim vodstvom našega vzvišenega kralja. Ozdraviti hočemo v javnem življenju, kar je bolnega, izločiti iz javnega življenja vse, kar ni zdravo. Poštenje naj vlada v vsem našem javnem življenju in udejstvovanju, čut odgovornosti, brezpogojna vdanost, ne eni gotovi stranki ali klikki, ampak samo kralju, domovini, državi in narodu. Boj nas kliče na delo tudi na druga polja: to je **gospodarsko in socialno.** Stari način gospodarjenja je privedel gospodarstvo v zagato, iz katere po njegovih starih metodah ni izhoda. Sedanjí gospodarski sistem in kričeče socialne razlike morajo peljati vse nas v propast. Medtem ko množice ljudstva trpe pomanjkanje, se peščici ljudi sipa bogastvo kar v naročje. Smo na tem, da tonemo, samo nekateri tega ne morejo ali nočejo uvideti in spoznati. Treba je iskati novih poti, novega načina življenja. **In tu si je zastavil Boj sveto nalogo, da ozdravi neznosne obstoječe razmere, socialne in gospodarske nemogočnosti, absurde naše dobe. Zavedamo se, da od pravične rešitve teh nujnih zadev zavisi usoda nas, naših otrok, naše domovine, Boj išče nova pota in jih bo tudi našel. In izvršil bo to ogromno nalogo, ker bo z njim ogromna večina vsega jugoslovanskega naroda, združena v poštenem delu, požrtvovalnosti, nesebičnosti in vdanosti svetlim smernicam našega gibanja.**

do neslutene popolnosti, da lahko tekmuje danes z vsemi svetovnimi jeziki. Spoštovati hočemo pred vsem to dvoje, ker to dvoje tvori bistvo našega naroda, to mu je dalo moč in silo, da se je ohranil skozi stoletja. Buditi hočemo v našem ljudstvu samozavest, ponos. Da se bo zavedal svoje vrednosti v enaki meri z brati Srbi in Hrvati. **Samo ponosen narod je zmožen ustvariti velike reči in Jugoslavija rabi ponosne državljane, ker jo čakajo še velike naloge.** Naša zgodovina je žalostna, ali tudi velika. Ohranili smo si s trdim delom, zilavostjo, pridnostjo našo sveto slovensko zemljo, v borbi s stokrat močnejšim nasprotnikom. Ni-li to čin, ki opravičuje ponos? Naše gospodarske in prosvetne ustanove, ki smo si jih ustvarili sami iz vinarških prispevkov našega malega človeka, nismo-li opravičeni, da kažemo s ponosom na to? **Nimamo torej vzroka, biti narod ponosen? O, da! In to tembolj, ker s tem ne služimo samo naši ožji slovenski domovini, ampak še bolj naši skupni domovini Jugoslaviji.**

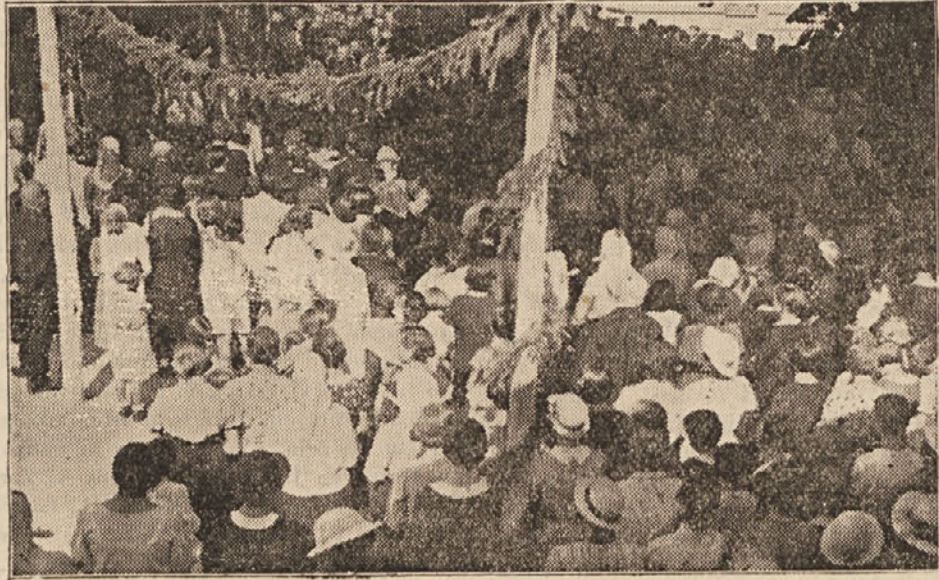
Dokler bo naše ljudstvo branilo in čuvalo te pridevke svojega bistva, vero očetov, mili slovenski jezik, svoj narodni ponos, tako dolgo ima naša mati Jugoslavija na svoji severni meji zanesljive, zveste čuvarje. Naše ljudstvo na severu države bo branilo vsako ped svoje zemlje, ne samo zato, ker je to njegova last, ampak, ker mu to nalaga čut dolžnosti do skupne, velike domovine Jugoslavije. Ker v našem ljudstvu je zavest jugoslovanskega edinstva, zavest skupnosti vseh treh bratov, Srbov, Hrvatov in Slovencev. Naše slovensko ljudstvo čuti jugoslovansko! Ljubi svojo zemljo, svojo ožjo domovino, ljubi pa ravno tako široke kraje naše domovine, kjer žive bratje Srbi in Hrvati. Zaveda se, da je samo v bratski zvezi z njimi zagotovljena njemu varna bodočnost. Naše ljudstvo bo ostalo vedno zvesto vdano svojemu kralju in domovini Jugoslaviji, kakor otrok svoji materi, dokler bo slovenski kmet oral našo sveto zemljo, dokler bo po naših poljih rumenila zlata pšenica, dokler se bo po naših gorica razlegala mila slovenska pesem.

Slovenci smo dragocen sestavni del Jugoslavije. Ali majhni smo, malo nas je. Zato pa, če hočemo svoji veliki domovini res vredno služiti, če hočemo izpolniti nade, ki jih skupna domovina v nas stavi, moramo biti edini, složni. Združene borcev Jugoslavije je izvedlo duhovno mobilizacijo, zedinjenje našega ljudstva. Če torej hočemo Jugoslaviji služiti kot njeni vredni sinovi, oklenimo se našega Boja. V slogi in skupnem delu bomo dosegli naše vzvišene cilje: preporek slovenskega in vsega jugoslovanskega naroda.

Tovariši, prijatelji!

Ogromno delo je izvršil do sedaj Boj, tako da res ni čuda, če nas i naši prijatelji izprašujejo, še bolj pa naši nasprotniki ugibajo in namigavajo: **kakšne sile pač le držijo in podpirajo ta naš Boj, kdo stoji za njim!** Prijatelji, tovariši! Vsem takim spraševalcem odgovorite: **Za nami stoji ogromna večina slovenskega ljudstva, pred nami je naš vodja, naš viteški kralj, nad nami je pa Oni, ki vlada nad narodi.** Zato je pa tudi ni sile, ki bi naše gibanje ustavila, zatrla. Tovariši, spoznate li, kako bedasto je namigavanje gotovih krogov, češ, Boj bodo itak razpustili. Prijatelji, na to vam stavim eno samo vprašanje: Se-li dá slovenski narod razpustiti? In še eno vam povem: **Našega gibanja se ni oklenil samo slovenski narod kot odrešilnega, v nas gleda že danes ogromen del Srbov in Hrvatov z občudovanjem, obenem pa z upanjem in vero, da bomo položili temelji srečnejši Jugoslaviji.** In ni več daleč čas, ko se bomo združili s podobnim gibanjem pri bratih Srbih in Hrvatih, ki imajo isti idealni cilj kakor mi, v smislu smernic Boja v eno fronto ter si podali vsi bratje složno roko. Tedaj bo v edinstvi nas vseh srečna naša domovina Jugoslavija na znotraj in močna, še mogočnejša na zunaj!

To usliši Bog!

Spominska svečanost v Litiyi.

smo bili tovariši ter delili skupno žalostno usodo. Na ta dan smo se pa le ločili. Nobene zastave nismo opazili na občini, dasi je prisostvovalo slavnosti več kot desetina vsega prebivalstva, in tudi ne na liši g. župana, kjer je bil izpostavljen samo drog. Tudi Sokolski dom je ni razobesil, dasi so bili padli bojevniki tudi, vsaj nekateri, pri Sokolu. Skupina je računala z dobro voljo

želja ni ena spolnila, da trupla v zemlji domači bi spala, pa želja se ta je njim izvršila, da domačijo svobodo bo uživala. — Po slovesnosti je imela skupina svečano sejo v salonu pri Urški. Poslala je vdanostno brzojavko Nj. Vel. kralju, pozdravno brzojavko g. banu ter se je brzojavno izrazilo sožalje vdovi našega prvega predsednika pok. generala Maistra v Mariboru.

Govor tov. dr. Janka Pihlarja, zdravnika iz Maribora na ustanovnem obč. zboru v Jarenini

Spoštovani zborovalci, dragi tovariši-bojevniki!

Slovenski narod zaznamuje v svoji zgodovni več žalostnih kakor veselih dejstev. Med slednja, vesela dejstva smemo šteti pač tudi to, da je srečna roka usode izročila ta krasen del naše slovenske zemlje, naše sončne Slovenske gorice, vašim prednikom, vašim dedom in očetom. Oni so to zemljo s pridnostjo svojih rok in z umom svoje glave spremenili v vrt, kakor mu ga ni enakega blizu in daleč. Ni čuda, da se je tuju zahotelo te krasne zemlje. Sprva vas je vabil, potem grozil, posluževal se najhujšega nasilja, ponujal vam je zlato, samo da postane sam gospodar te zemlje. Ali vse njegove nakane so bile brezuspešne. Vaša ljubezen do te svete zemlje je bila prevelika. Vi ste nam jo ohranili ter prinesli na oltar naše velike skupne domovine Jugoslavije. Mi vsi vemo za boje, ki ste jih bojevali in častno izvojevali na tej zemlji. Bili ste vedno budni, odločni čuvarji svoje zemlje, naše meje. Stali ste na straži vedno složni, edini ramo ob rami, roko v roki, duhovnik, kmet, učitelj, delavec, obrtnik. Le tako edini in združeni ste nam mogli ohraniti ta krasen kos naše zemlje. Pa prišlo je drugače: sledili so časi bolj žalostni kakor veseli. Kdor je zadnja leta opazoval in videl, kaj se godi tu naokrog in širom naše slovenske domovine, tega je moralo zaskrbeti, če je pravi patriot, rodoljub, Jugoslovan. Nesrečne prilike so narod razdvojile, zasejale sovraštvo, nezaupanje. V zaslepljenosti in mrznosti so bila izrečena huda sumničenja, so padle težke, neosnovane obdolžitve na naše slovensko ljudstvo. In zadele so ga hudo, ker so ga zadele tam, kjer je najbolj občutljivo: v njegovem rodoljubju, patriotizmu, v njegovi zvestobi do domovine in države. In lotila se je nevolja, bridkost, užaljenost našega slovenskega ljudstva, onega našega ljudstva, ki je gorelo navdušenja ob dneh majske deklaracije, ki je prisegalo ob 1918. leta zvestobo svojemu narodnemu kralju ter manifestiralo čvrsto voljo, da hoče živeti z brati Hrvati in Srbi za večne čase pod eno streho. Temu idealu, tej prisegi se slovensko ljudstvo ni nikdar izneverilo, zato so ga ti krivični očitki tako zboleli. In ta bolest, bridkost je počasi prešla v otopelost, apatijo, mrtvilo. Doživeli smo, da je ogromna večina našega naroda spričo vladajočih žalostnih razmer stala apatično ob strani. Stanje, ki je nevarno za vsak narod, najbolj nevarno pa za narod ob meji. In Slovenci smo čuvarji meje na najboljši izpostavljeni in najbolj važni točki Jugoslavije: tu na severu, tam doli na jugozapadu, kjer od pamtveka preži sovražni nam tujec po naši zemlji. Vse to je moralo z žalostjo in skrbjo napolniti vsakega dobrega rodoljuba, vsakega pravega Jugoslavana. Težko je žalitve in po-

nizanja občutilo naše pošteno slovensko ljudstvo, ki je v vsej svoji zgodovini doprineslo tako svetle dokaze slovenskega in jugoslovanskega domoljubja. Težko so to gledali in prenašali vsi, ki jim bije pošteno srce za Jugoslavijo, najtežje pa so to žalostno, nevarno stanje gledali oni, ki so za našo tako drago Jugoslavijo žrtvovali največ: To so naši invalidi, dobrovoljci, junaki in mučeniki s Krasa, Doberdoba, ti, ki so to veličastno stavbo naše Jugoslavije s svojo krvjo ustvarjali. Te so žalostne razmere po naši domovini najbolj zaskrbele, ti, ki so sami toliko prestali, so najbolj videli in spoznali, da je narodu hudo, da se mu godi krivica, da kloni. In so stali ti, ki so nam s svojo krvjo, s svojim zdravjem, s svojo požrtvovalnostjo, s svojim brezmejnim idealizmom kovali boljšo usodo, ter mogočno zaklicali: Do tu in ne dalje! Dovolj je krivic, dovolj ponižanja, dovolj sumničenja in klevetanja! Roke proč od našega poštenega slovenskega ljudstva. In so šli med ljudstvo ter mu vili poguma, zaupanja v samega sebe, vero v lepšo bodočnost. Vzdramil so v narodu ogenj tvornega rodoljubja, ki je še tlel pod dušičo plastjo težkega ozračja. In narod jih je razumel, spoznal za svoje ter se jih oklenil. Tako je nastal Boj, Združenje borcev Jugoslavije. Tako je nastalo to najmočnejše vseh gibanj v našem narodu. **Gibanje, ki kakor silen, nezadržan val prodira širom naše zemlje, osvaja srca vseh najboljših sinov našega ljudstva, gibanje, ki je zajelo ves naš narod, gibanje, ki služi samo dvema najvišjima činiteljima: to sta naš vzvišeni kralj in domovina.** Na dnu svoje duše sem prepričan, da bo že najbližja zgodovina našega naroda in države blagovala ta naš pokret, kot odrešilen za naš narod in državo. Prišel je kakor rešitelj v težkih časih, ki pozna narodove stiske in potrebe, da ga popelje iz težkih dni v boljše, lepšo bodočnost. Nekaj mesecev je od tega, kar se je porodilo to naše gibanje, komaj pol leta in kaj vidimo danes: širom naše lepe slovenske zemlje gre val navdušenja, ki z elementarno silo privre iz srca, kakor je to bilo v dneh majske deklaracije in v onih lepših dneh 1918. leta, ko smo praznovali prvi praznik zedinjenja Slovencev, Hrvatov in Srbov v lastni, svobodni državi Jugoslaviji. V mogočnih zborih se zbira ljudstvo, prežeto ene misli: vse za domovino in kralja! Iz tisočerih grl ori pozdrav Jugoslaviji in njenemu vzvišenemu vladarju. Ogromno delo je izvedel Boj v teh nekoliko mesecih: vzdramil je narod iz mrtvila k tvornemu domoljubju, izvedel je duhovno mobilizacijo našega ljudstva. Ali zastavil si je še večje in obsežnejše naloge: **duhovni, gospodarski in socialni preporek slovenskega in vsega jugoslovanskega naroda. Ogromna naloga, ki se dá izvesti samo**

Tovariši, prijatelji!

Številne so zadeve, ki kriče nujno po rešitvi, ogromne so naloge, ki jih stavi na nas čas. Izvršiti jih more samo **združen narod.**

Pokret Boja nam daje po svojih smernicah in po naših idealnih vodjih najboljšo jamstvo, da te naloge izvede v dobro naroda in države. Storil je v teh nekoliko mesecih že ogromno delo na moralnem in patriotičnem podvigu našega naroda. Storil bo še vse drugo, zaupajmo mu! Ob enem vam pa kličem: oklenimo se tega vseljudskega pokreta, podprimo ga! Narekuje nam to naš lastni življenjski interes, narekuje nam to dolžnost do naše dece, naših domov, do naše države. Zavedajmo se, da stojimo na prelomu časa, na pragu nove dobe. Gorje nam, ako nas usodni čas najde razcepjene, v razdoru, apatiji. Celi svet stoji na prelomu časa, tudi mi v naši Jugoslaviji. Staro propada, ali novo se samo ne zgradi. To moramo mi sami. Bodimo složni, samo tako bomo kos velikim nalogam, ki nas čakajo. **Izruvajmo iz svojih src strup strankarstva, pozabimo na vse, kar nas je ločilo.** Pustimo na stran vse predsodke z minule dobe, bodimo si res bratje v složnem delu za skupno domovino. Tako služimo najlepše kralju, domovini in sebi. **Povezani z našim narodom v eno celoto, hočemo spoštovati njegove najdražje svetlinje: njegovo versko čuvstvanje, v katerem so veliki zakladi moralne moči, ki so mu bili opora v vseh težkih časih, v dobi Turkov, prej in pozneje. Utrjevati hočemo v našem ljudstvu ljubezen do milega slovenskega jezika, ki so nas ga učile naše matere, in so ga izoblikovali naši geniji: Župančič, Finžgar in drugi**

Poslanica sprejeta na ust. obč. zboru v Rajhenburgu:

Vsem občinskim odbornikom občine Rajhenburg.

Ko je ves naš narod radi dolgotrajne gospodarske stiske že popolnoma obupal ter izgubil vso vero v boljšo bodočnost, se je kakor žareč plamen v temni noči pojavila na obzorju svetla zvezda, ki naj obupano ljudstvo vodi v lepše čase. Ta zvezda, za katero gre vse naše pošteno ljudstvo, je Združenje borcev Jugoslavije »Boj«, ki je po svojih pravih nadstrankarski organizacija, katere namen je v prvi vrsti: duhovna in stvarna priprava narodne in državne obrambe ter pospeševanje vsestranskega napredka celokupnega našega naroda. V ta namen goji organizacija med svojimi člani viteški duh tovarishva, ljubezni in zvestobe kralju, domovini Jugoslaviji in narodu; vzgaja članstvo v po-

štenosti, nesebičnosti in požrtvovalnosti; dalje goji vzgledno medsebojno zaupanje, vzgaja neupogljive značaje, sposobne in trezne gospodarje, marljive kulturne in socialne delavce, budi v članstvu disciplino in borbeni duh ter pridobiva somišljenike za duhovni preporek širokih narodnih plasti v dosegu socialne pravičnosti in spoštovanja etičnih in človečanskih načel.

Po teh načelih se bo tudi tukajšnja krajevna skupina Združenja borcev Jugoslavije »Boj« v Rajhenburgu ravnala, ne oziraje se

Maribor, Sestanek članov krajevne skupine »Boja« bo v nedeljo 12. t. m. ob 9. v dvorani Zadržne gospodarske banke na Aleksandrovi c. 6. Poroča tov. Stane Vidmar iz Ljubljane. — Udeležba za člane obvezna.

na osebne in strankarske koristi. Zato bo »Boj« posegel v prvi vrsti v gospodarsko mišerijo in bedo. Na žalost je danes tako, da je ljudem, ki sami malo ali pa prav nič ne čutijo mizernega stanja, »poverjena« naloga reševati krizo, zato se pri nas ta kočljiv problem ne more premakniti z mrtve točke. Vse bolj kaže, da se kriza pri nas vse bolj poostruje in ji ni videti konca. Kajti ni vse eno, če na eni strani nekaj ljudi živi v izobilju, med tem ko je mnogo revnih slojev, ki še za sol nimajo, tako da si že morajo nabavljati takozvano »denaturirano (živinsko) sol«, ki je polovico cenejša. To se pravi: če se že narod poslužuje takih stvari, da ima za ostale življenjske potrebščine tem manj gotovine na razpolago, kaj še le za kritje davkov in eventualnih obresti in dolgov. Če objektivno presojava vse te stvari, je dolžnost vseh pozitivnih sil, da se temu stanju odpomore in da vsak po svojih močeh dela v tem pravcu, zato pa tudi vam kot občinskemu odborniku nalaga vest, da tudi vi pripomorete po svojih močeh k splošnem izboljšanju.

Naj bodo osebe in osebni predsodki postranskega pomena, ker je tu treba čisto objektivno presoditi, kako je in kako bi moralo biti.

Tukajšnja organizacija »Boj-a« bode posvetila vso pažnjo, da se uredi tudi pri nas občinsko gospodarstvo tako, kakor zahtevajo današnje razmere, zato apeliramo na Vas kot občinskega odbornika, da se zavzamete za res pravo občinsko gospodarstvo v znamenju največje štednje.

Predvsem glejte na to, da se pri prihodnjem nameščenju občinskih uslužbencev zasedejo samo mesta, ki so dejansko in neobhodno potrebna, to so 1 občinski tajnik, 1 sluga in 1 redar, ki bi vodil ob enem tudi vojni referat ter dostavljal akte v najbližjo okolico; vsa druga mesta naj se črtajo, ker so nepotrebna. V to službo naj se sprejmejo le osebe, ki nimajo nobenih postranskih dohodkov, ali pa prav male, kot na primer staroupokojenci. Ta mesta se naj razpišejo in določijo časa primerne plače. Ako pogledamo v sosednje občine, vidimo, da imajo prav vzorno urejen in ne predrag občinski aparat. To so sosednje občine Sevnica, Zabukovje, Blanca, Podsreda, Zdole, Videm i. t. d.

Ukine naj se v svrhu štednje tudi uradovanje na dveh krajih, kajti tudi to podružuje občinsko upravo. Ukine naj se urad v Rajhenburgu ali na Senovem. V Rajhenburgu ima občina itak lastno hišo in bi v tem oziru lahko odpadla najemnina na Senovem. Vendar pa to prepuščamo gg. obč. odborni-

kom, da po svoji prevdarnosti presodijo, kaj je boljše, ali urad na Senovem ali v Rajhenburgu.

Pooblastijo naj se tudi po posameznih krajih gg. obč. odborniki za napravljanje živinskih potnih listov, ker se s tem občinski urad precej razbremeni. To delo naj dotični gg. obč. odborniki opravljajo kot častno dolžnost za dobrobit občanov.

Kar se tiče prihranka, ki bi se dosegel s temi upravnimi reformami, naj se uporabi za popravilo občinskih cest in potov tudi v širši okolici občine ter se zaposli brezposelne delavce, kajti s tem bi bila dosežena dvojna korist: delavec, ki je brez posla, bi zaslužil in zopet imajo korist na drugi strani občani, če bodo še v naprej obdavčeni z istimi procenti občinskih doklad, z zboljšanjem občinskih potov in cest.

Posebno pažnjo bo posvetila krajevna organizacija »Boja« tudi zaposlitvi res najpotrebnejšega brezposelnega delavstva pri javnih delih, ki se plačajo iz bednostnega fonda, ter prosimo gg. obč. odbornike, da se isto zaposluje strogo objektivno in da se ne ravna po strankarski opredelitvi.

Tudi s strankami v uradu naj se postopa z vsemi enako vljudno in naj bodo občinski uslužbenci narodu le svetovalci; naj se zavedajo, da so oni zaradi ljudstva tukaj, kajti z nasprotnim ravnanjem se ubija med narodom zaupanje in vera v oblasti.

S pravilnim ravnanjem si bomo zopet osvojili narod in ga zbudili k zavesti in k aktivnosti za sodelovanje pri zgraditvi boljše bodočnosti naše lepe in nam vsem drage domovine Jugoslavije.

Torej, gg. obč. odborniki, narod bo v vas uprl svoj tužno-mrki pogled, opazoval bo, če boste upoštevali njegove želje in imeli pogum se zavzemati za splošno korist občanov in s tem za korist države. Vsi nasledniki bodo ocenjevali vaše delo, če boste v najhujših časih priskočili narodu na pomoč in s tem po svojih močeh doprinesli žrtve za blagor naroda in domovine ter s tem pokazali, da hočete aktivno sodelovati po smernicah našega prvega borca, Nj. Vel. kralja Aleksandra I., ki jih je dal v zgodovinskem manifestu od šestega januarja.

V Rajhenburgu, dne 22. julija 1934.

Gregorič Edo I. r., predsednik; Kržišnik Ludvik I. r., podpredsednik; Sturm Jurij I. r., I. tajnik; Lipovšek Leopold I. r., II. tajnik; odborniki: Završnik Alojz I. r., Zmavc Miško I. r., Rihter Jože I. r., Fabjančič Avgust I. r., Zakšek Jože I. r., Vodopivec Jože I. r., Priboznič Franc I. r., Abram Franc I. r., Kunšek Anton I. r., Kranje Jože I. r., Skoberne Franc I. r.

Gibanje »Boja«

Loški potok. Dan 29. VII. je bil za Loški potok svetel in bo ostal v trajnem spominu vsem potoškim borcem za pravico in poštenje. Vršil se je namreč ustanovni občni zbor kraj. organizacije v Loškem potoku. — Po znanem velikem zborovanju v Ribnici so bili ljudje tudi pri nas navdušeni za to organizacijo, ki se bori za pravico in poštenje, kajti na lastni koži so nekateri občutili krivico, ki se jim je godila. Iz tega stališča moramo razumeti tisto veliko navdušenje in hrepenenje po ustanovitvi te organizacije. Navdušenje se je v veliki meri pokazalo, ko je bilo za 24. junij napovedano pri nas zborovanje bojevnikov. Nasprotniki so seveda pred zborovanjem molčali, ko so pa zvedeli, da zborovanja ne bo, so dvignili glave in oblastno hodili okoli v prepričanju, da je s tem konec bojevnikov. Različni glasovi in vzkliki so se čuli tiste dni, n. pr.: »Dol z borci — norci,« zmagali smo; v Loškem potoku ne bo nikoli shoda (za kar je hotel neki gospod baje staviti za vso živino, kar je ima) itd. Zaenkrat so se bridko zmotili. Shoda sicer res ni bilo, zato je pa navdušenje toliko bolj naraslo, kar se je pokazalo v nedeljo na ustanovnem občnem zboru. — Ze pred tem zborom se je vpisalo 260 mož in fantov, mnogo drugih je pa tudi že izjavilo, da bodo tudi oni pristopili, da tako skupno delajo za zmago pravice in poštenja nad krivico. — Občni zbor se je pričel ob 15.30. Dvorana ljudskega doma je bila nabito polna in še celo pod oknom smo opazili razne »prisluškovalce«. Predsednik pripr. odbora — Majstrov borec — Lojze Knavs je uvodoma pozdravil zastopnika oblasti in nato posebno toplo zastopnika osred. izvrš. odbora iz Ljubljane tov. S. Vidmarja ter tov. borca iz Bosne in Sumadije. Spomnil se je našega velikega in prvega Borca Nj. Vel. kralja Aleksandra in predlagal vdanostno brzovjavo, ki je tudi bila v vzkliki — živel kralj — so glasno sprejeta. V nadaljnjem je predsednik izvajal: Kljub radostnemu razpoloženju mi

vendar nekaj teži srce, namreč vest, ki je vsem znana, da je 26. t. m. nenadoma umrl naš nepozabni narodni heroj general Rudolf Maister. Ne bom vam našteval neprecenljivega zasluga, ki jih je doprinesel ta naš nedosegljivi, pravljčni junak za našo lepo Slovenijo in Jugoslavijo. Silna odločnost in velika ljubezen do domovine tega slavnega borca, vzornika vsem borcem, sta naši Jugoslaviji rešili Maribor in vso severno mejo. Zato kličem: Slava spominu prvega slovenskega generala in večno plačilo njegovi duši! — Zatem je predsednik podal besedo tov. S. Vidmarju. Ze prve besede govornika in njegov iskreno pošten nasmešek so izzvali živahno aklamacijo vseh navzočih in tudi med nadaljnjim izvajanjem je bil večkrat prekinjen z burnim in odobravaljočim vzklikanjem. Govorila sta še tov. iz Bosne in Sumadije, tudi navdušeno pozdravljena.

Pri volitvah je bil soglasno izvoljen sledeči odbor:

Predsednik: Alojz Knavs, Hrib 98, I. podpredsednik: Ivan Ruparčič, Tabor 2, II. podpredsednik: Alojz Debeljak, Mali log II., tajnik: Franc Košmrlj, Hrib 61, blagajnik: Franc Bartol, Hrib 58, arhivar: Ivan Lavrič, Hrib 71. Ostali odborniki: Ivan Zbačnik, Travnik 79, Ivan Bartol, Retje 116, Anton Mišič ml., Mali log 1., Anton Mohar, Retje 106, Ivan Debeljak ml., Šegova vas 5. Namestniki: Ivan Košir, Retje 60, Stanko Vesel, Hrib 87, Jože Ruparčič, Retje 48, Franc Lavrič, Travnik 62. Nadzorni odbor: Dominik Bartol, Hrib 22, Ivan Bartol ml., Hrib 6, Alojz Vesel, Travnik 34, Ivan Lavrič, Srednja vas 16, Franc Bartol, Hrib 30.

Po volitvah se je predsednik zahvalil vsem za izkazano mu zaupanje in jih pozval, naj vedno in povsod manifestirajo za naš pokret dostojno in mirno, kot se borcem spodobi, in dodal v imenu vseh izjavo: »Naša železna pest je in bo vedno pripravljena na braniku države, za našega kralja, za pravico in dobrobit našega slovenskega naroda in

poveljanje naše mile domovine Jugoslavije. — Naši voditelji naj pa bodo uverjeni, da smo jim potoški bojevniki neomajno vdani in zvesto verujemo njihovim besedam, — gorje pa, če bi nas hoteli zapeljati na stranpota od zažrtanih ciljev, ker bi se v tem slučaju naše pesti obrnile proti njim, česar pa mi ne verujemo in do tega tudi nikdar ne sme priti, in v to nam Bog pomagaj!«

Ko je tov. Vidmar na poslednje izvajanje primerno odgovoril, je predsednik v vseh ozirih sijajno uspelo zborovanje zaključil.

Jarenina. Ustanovnega občnega zbora 29. julija v nabito polni dvorani se je udeležilo brez vsake posebne agitacije nad 150 članov. Mariborsko organizacijo »Boja« so zastopali tovariši Geč, dr. Pihlar, dr. Kapus in Planinšek. Predsedoval je domačin tov. Franc Šparl, ki se je uvodoma spomnil bridke izgube vrlega člana Jožeta Šumenjaka in tudi blagopokojnega generala Maistra. — Nato sta govorila ob velikem odobravanju tov. Geč in dr. Pihlar (njegov govor priobčujemo posebej). — Pri volitvah v odbor so bili izvoljeni soglasno sledeči tovariši: predsednik Šparl Franc, kmet, Vajgen; podpredsednik Šumenjak Franc, kmet, Vajgen; tajnik Šketa Josip, kmečki sin, Vukovsko; blagajnik Zupanič Ivan, kmet, Jelenče; gospodar Vlasak Alojz, kmečki sin, Gačnik; arhivar Donko Mihael, kmet, Vukovsko; odborniki Koren Franc, viničar, Poličko; Kren Franc, kmet, Vajgen; Knuplež Karel, pos. in organist, Jarenina; namestniki: Kronfogl Josip, kmet, Vukovsko; Vajngrl Jonez, kmet, Gačnik; Jurančič Jakob, kmet, Gačnik; nadzorni odbor: Smarčan Janko, uprav. Jareninskega dvora; Žugman Franc, posestnik, Jareninski dol; Šumenjak Martin, kmečki sin, Vajgen; namestnik: Krajnc Konrad, kmet, Vukovsko. — Pri slučajnostih je tov. Geč pozval vse navzoče, naj se vsi trdno oklenejo našega gibanja, obenem pa naj se naroče na naš list »Prelom«, da bodo lažje sledili razvoju in smernicam našega pokreta. Po dve uri trajajočem zborovanju je tov. Šparl zaključil nad vse pričakovanje dobro uspelo zborovanje ter pozval domačine, naj vsi vstopijo in sodelujejo v »Boju« in s tem pripomorejo ustvariti najmočnejšo organizacijo v državi.

Iz Trbovelj. — Kakor se sliši, je bil novozvoljeni župan g. Klenovšek že v drugič zadržan, da ne nastopi svojega mesta na občini. Razmere na naši občini so zelo razrvane, občinskega proračuna že ni bilo baje dve leti. Kam bo to dovedlo in kakšne bodo posledice, se bo kmalu pokazalo. Pri občinskih volitvah dne 22. julija so se posluževali za agitacijo tudi bojevniške firme, in to z obeh strani, kar nikakor ne odgovarja poštenosti. — Nedeljski »Slovenec« prinaša iz Trbovelj notico o občinski kopalnici, da ni rentabilna. Nadalje stoji, da ima precej ljudi brezplačne vstopnice, kar je znamenje, kakšno je gospodarstvo v naši občini. Odločno zahtevamo, da se napravi pošten red, kot mora biti, brez kakih protekcij. — Ker je bil članski sestanek zabranjen na nedeljo dne 5. t. m., se bo vršil v nedeljo dne 12. t. m. ob 9. uri dopoldne v društvenih lokalih pri Volkarju. Ker je sestanek zelo važen, je dolžnost, da se ga vsi udeležite. Vsak član mora imeti legitimacijo. Kdor je nima, jo dobi na sestanku. — Tombola se bo vršila dne 19. t. m. na letnem dvorišču sokolskega doma ob 3. uri popoldne. Glavni dobitek pitani vol v vrednosti 250 Din. Vseh dobitkov je čez 500. Ker bo srečk kmalu zmanjkalo (malo število dovoljenih), segajte po njih.

Kozarje. Dne 15. julija se je vršil v tukajšnjem gasilnem domu izredno obiskan sestanek skupine borcev. Kljub temu, da je divjala huda nevihta, se je nabralo nad 150 mož in fantov. Tov. predsednik Gosar je popozdravil vse navzoče ter podal besedo tov. Matičiču, ki je poročal o vseh tekočih zadevah organizacije »Boj-a«. V svojem globoko zasnovanem poročilu je bodril može in fante, naj se ne pustijo begati od različnih novic, ki jih nasprotniki raztresajo med ljudstvo. Tudi od različnih »opozicijskih strank« in raznih akcij naj se ne pustijo premetiti. »Boj« je bolj trden, kakor kedaj preje, to pa zato, ker se dan za dnem ustanavljajo nove organizacije in tisočih novih borcev za poštenje in red se zbirajo v naših vrstah. Nadalje je pozdravil navzoče zastopnik ljubljanske skupine, ki je v svojem temperamentnem govoru pozival posebno mladino k skupnemu delu, ker bodočnost naj v prvi vrsti zanima mladino.

Log pri Brezovici. V nedeljo 29. julija se je vršil tu ustanovni občni zbor Združenja borcev Jugoslavije. Zbralo se je za našo razmeroma malo občino ogromno mož in fantov, skupno čez 200. Fantje so postavili dva velika mlaja z državnimi zastavami in napisom Boj. Predsednik pripravljalnega odbora tov. Jarc Franc je uvodoma pozdravil vse navzoče može in fante, se jim zahvalil za res častno udeležbo, nato je pozdravil delegata glav-

nega odbora tov. Goloba ter zastopnike sosednih skupin. Povdarjal je, da smo vkljub vsem mogočim oviram ustvarili v kratkem času tako močno organizacijo, kakršne niso zmogli naši predniki, še manj pa sedanji nasprotniški mogočenci. — Naši voditelji so možje, ki so že žrtvovali za narod na bojnih poljanah in so še pripravljani se boriti proti zunanjim in notranjim sovražnikom. Le organizacija, ki ima na čelu pravico in svobodo, ima v narodu bodočnost. Tov. Golob se je v prvi vrsti spomnil velikega borca za našo svobodo in pozval navzoče, da mu zakličejo trikratni slava. V kratkih in jedrnatih besedah je orisal zgodovinski razvoj Boja ter pozival vse može in fante, naj brez oklevanja vstopijo v to našo organizacijo, ki združuje vse pošteno misleče Slovence. Navzoče je pozdravil v imenu skupine Bevke tov. Trpin, ki je v svojem govoru pozval zborovalce, naj ne sejejo razdora med naš narod, ampak le ljubezen in spravo. Za skupino bojevnikov Ljubljana je pozdravil zborovalce tov. Šmid, ki je posebno apeliral na mladino, kajti zanjo tudi v prvi vrsti gre. Pri volitvah je bila soglasno sprejeta lista s predsednikom tov. Jarcem na čelu. Člani odbora in nadzorstva so: Gregorka J., Lenarčič J., Rus A., Zorc A., Vehar F., Kogovšek I., Dolinar J., Grbec M., Remškar F., Slabe A., Jarc J., Remškar F., Gregorin M., Seliškar F., Kovačič M., Mikuz A., Remškar M., Čuden J., Prper A., Jerina M., Smrtnik A., Požar A. Tov. Golob je ponovno pozival vse članstvo k disciplini in delu za boljše bodočnost našega naroda ter pozval navzoče, da zakličejo krepki živijo Nj. Vel. Kralju

Podsreda. Sestanek pripravljalnega odbora za skupino bojevnikov Združenja borcev Jugoslavije se je vršil dne 18. julija t. l. ob 8. uri zvečer v zaprtem prostoru gostilne Kostanjšek, in to samo za povabljenega goste. Izvoljen je bil sledeči odbor: Krivec Maks, usnar, Podsreda, predsednik, Klobasa Franc, čevljar, Podsreda, podpredsednik, Sotošek Albin, trgovec, Podsreda, tajnik, Simončič Ivan, pos. sin, Podsreda, blagajnik, Dobrave Franc posestnik, Podsreda, odbornik, Vimpolšek Alojz, posestnik, Gradišče, odbornik.

Zgoraj omenjeni možje so res pravi, poštene ter zaupanja vredni.

Ježica pri Ljubljani. Mogočno gibanje »Boja« je dobilo svoj odmev tudi v naši občini, kjer se je zadnji nedeljo, 29. junija vršil ustanovni občni zbor krajevne organizacije »Boja«. Mimo številnih domačinov so se zborovanja udeležili tudi tov. Vidmar in Gombač iz Ljubljane ter dva draga gosta iz Sumadije in Bosne. Obadva sta se ob tej priliki mogla prepričati, kakšno je resnično razpoloženje našega ljudstva, ki se je tako brž in navdušeno oprijelo odrešujočega gibanja »Boja«. — Naši domači »prijatelji« so seveda po stari svoji navadi začeli nasprotovati »Boju« že prej, predno se je prav rodil. Uspeli so, da je moral na pritisk odpovedati svoj podpis na pravilih znan poštenjak in domačin, ki mora za skorjo kruha biti popolnoma odvisen od teh ljudi. Taka je svoboda v resnici, kakor jo pridigajo ti ljudje! Ze samo to je mimo vseh drugih stvari očiten dokaz, kako potreben je »Boj« tudi na Ježici in koliko potrebnega in koristnega dela bo lahko imel, če bo hotel in znal do dna prečistiti vse naše domače politično, gospodarsko in kulturno življenje, ki vsepovsod diši po korupciji, gnilobi, moralni stisnjenosti: kar vse je povzročilo zlo vsega zla: skrajno dosledno izvedeno in neverjetno ovađstvo! — Naš nedeljski zbor »Boja« je bil zato v resnici odrešujoč pojav na Ježici. Vsi zbrani domačini so z odkritim veseljem in priznanjem sledili zlasti govoru tov. Vidmarja. Njegove zgoče trde in ostre, pa resnične in potrebne besede so našle v srcih vseh navzočih skriti dom, kjer je že leta vladala le zavest o storjenih krivicah in ponižanju. Navdušeno pritrjevanje je bilo znamenje, kako do srca je vsem govoril tov. Vidmar. Po vsej občini se je ves dan govorilo le o točkah Vidmarjevega govora; saj pa je govornik tako živo opisal vse razmere, zaradi katerih je »Boj« nastal: je tako ostro razbičal vse grde pojave, ki nam Slovencem delajo sramoto; končno pa tako jasno naznačil vse krivice, ki so povzročile take razmere v domovini; obenem pa v glavnih črtah podal ves program »Boja« — da tako popolnega in resničnega pregleda o razmerah, v katerih sicer sami živimo, nismo še slišali, čeprav seveda vse te razmere na svojih kožah čutimo. — Razen tov. Vidmarja, ki je — mimogrede rečeno — naš domačin, soobčan, sta govorila še oba draga gosta ter končno tov. Gombač. Vsi so bili deležni odobravanja.

Za predsednika »Boja« na Ježici je bil potem soglasno izvoljen tov. Skrl Andrej iz Kleč, za podpredsednika tov. Pečar Matevž iz Črnuč, za tajnika tov. Subelj Ignacij iz Savelj, za blagajnika tov. Leskovšek iz Je-

žice, ostali odborniki so izbrani tako, da je v odboru zastopana sleherna vas naše občine. — Želimo »Boju« veliko uspeha! S svojim delom naj takoj prične, da bodo ljudje čimprej spoznali tudi učinke tega gibanja. Zlasti naj si »Boj« začrta točen gospodarski program, ki naj ga skuša potem uveljaviti v občini. To je potrebno tembolj, ker so občani dosedanega gospodarstva in gospodarjev v občini do grla siti.

Lukovica. 29. jul. ob tretji uri se je vršil ustanovni občni zbor krajevne organizacije v Lukovici, katerega se je udeležilo v Slaparjevi dvorani izredno lepo število poslušalcev. Bilo jih je približno 250. Predsednik pripravljalnega odbora tov. Anton Kersnik, sin našega priljubljenega pisatelja, je pozdravil odposlanec Osrednjega izvršnega odbora tov. Andrejko in Šturma ter navzoče tovariše in predlagal vdanostno brzojavko Nj. Vel. kralju in pozdravno brzojavko g. banu dr. Marušiču, kar je bilo z navdušenjem in z »živijo« klici sprejeto. Nato so se vršile volitve ter je bil na predlog tov. Kersnika izvoljen za predsednika tov. Gostinčar Janez, kmet iz Znojil. Po volitvah je prevzel besedo tov. polkovnik v pok. Andrejka, ki se je uvodoma spomnil v vznešnih besedah pokojnega generala Maistra ter ga slavil kot osvoboditelja Maribora, navdušenega borca za naš tužni Korotan, iskrenega prijatelja našega gibanja ter pozval tovariše, da ga »Boj« ne bo in ne sme pozabiti. Nato je podal poročilo o organizaciji sami, o bodočih nalogah in o delu posameznih krajevnih organizacij po zboru, o vidnih in nevidnih nasprotnikih, potrebi učvrstitve in pomirjenja v notranjosti države, o brezplodnih, škodljivih strankarskih bojih, slednjič pozval tovariše, naj pristopijo v čim večjem številu v »Boj«, naj bo vsaka organizacija ena rodbina, v kateri se vzgaja duh tovarištva in medsebojne pomoči, ter naj zbira ves narod, ki pošteno in nesebično misli, okoli Nj. Vel. kralja. Tov. Šturm je razpravljaval v svojem govoru, polnem zdravih dovtipov, o socialnih in gospodarskih vprašanjih ter o strankarskih razmerah. Dejal je: Ljudstvo se je zbralo v »Boju« in zaklalo prav na glas, da ni ribniški osel, da ne misli molče umirati, pač pa bo treba nekaterim stisniti jermen za pasom za nekaj luknjic in se umakniti od korit, ker bodo kmalu vsem koritom dna izbita. Slednjič je pozval tovariše, naj se držijo gesla: ljubi in ne rubi svojega bližnjega. Njegov govor so borci navdušeno s ploskanjem sprejeli. Tov. Anton Kersnik se je zahvalil govornikom za izčrpna poročila in borcem za mnogoštevilno udeležbo ter pozval tovariše k plodnosnemu, složnemu delu v prid »Boja« in naše domovine. Do sedaj je prijavljenih okrog 300 članov.

V Sodražici se je vršil 15. julija sestanek pripravljalnega odbora »Boja« in tovarišev. Predsedoval je tov. Mihelič, ki se je v pozdravnem nagovoru predvsem spomnil Nj. V. kralja, kateremu so zborovalci navdušeno trikrat zaklicali: živio!, ter je nato pozival vse tovariše borce k složnemu delu za poštenost, pravico in svobodo naroda. Prečitala so se dalje potrjena pravila in razmotrivala razna organizacijska vprašanja. — Ustanovni občni zbor se bo vršil 19. avgusta ob 8. uri.

Poljane nad Skofjo Loko. Krajevna organizacija Združenja borcev Jugoslavije v Poljanah nad Skofjo Loko priredi v nedeljo dne 12. avgusta 1934. takoj po jutranji maši ob pol 8. uri zjutraj v prostorih tovariša g. Mačka Franca, gostilničarja v Poljanah, svoj

Kaj se čuje

»Gorenjec« z dne 14. jul. prinaša članek z naslovom »Bojevniki in JNS«, ki ga pri našamo, da bodo naši bralci slišali še en zvon. Da se resnica prav spozna, je treba čuti oba zvona, pravi pregovor. Doslej smo jih čuli že več, pa čujmo še tega. Kateri bolj čisto poje, sami lahko ugotovite. Počeni zvonovi pa itak nič ne zaležejo.

BOJEVNIKI IN JNS.

»JNS. je sklenila, da ne sme noben funkcionar njene organizacije biti član bojevniške organizacije. Gotovo slovensko časopisje je nastopilo z vso silo proti bojevniškim organizacijam; govori se, da se je z gotovih strani pri merodajnih mestih vplivalo, da bi se razpustile bojevniške organizacije.

Točasno so bojevnikom prepovedali javne shode, dokler ne spremene svojih pravil v tem smislu, da se lahko pečajo tudi s političnimi vprašanji.

Čudna in nerazumljiva je borba JNS. — jugoslovanskih nacionalistov — proti bojevnikom! Saj so idejne smernice bojevnikov iste, kakor jih navdušeno izpovedu-

ustanovni občni zbor. Ker je to prvi ustanovni občni zbor »Boja« v celi Poljanski dolini, se vabijo vsi prijatelji naše organizacije, da se ga v čim večjem številu udeležijo. Vabljeni ste vsi borci in trpini svetovne vojne, kakor tudi povojni tovariši in vojaki. V slogi je moč! Združimo se v skupno fronto za pravico in poštenost. Dokažimo v čim večjem številu, da smo pripravljani vsak hip stopiti na branik naše domovine in da imamo vsi trdno voljo, doseči narodu blagostanje in boljše bodočnost. Pripravljalni odbor.

Brunice. Ustanovni občni zbor kraj. org. »Boja« se je vršil 29. julija v Hudoklinovi gostilni ob prav znatni udeležbi zavednih mož in fantov. Tov. dr. Gros iz Novega mesta je podal zborovalcem splošna pojasnila ter podrobna navodila in smernice za njihovo delovanje.

Ribnica na Dolenskem. Jasno kaže slika v »Prelomu« z dne 2. avgusta razpoloženje našega prebivalstva do našega pokreta. — Po mnogih razočaranjih je ljudstvo uvidelo, da je skrajni čas, da prime svojo daljno usodo v svoje roke. Kakor že večinoma v vseh sosednjih občinah, tako se je tudi v Ribnici vršil na pobudo pripravljalnega odbora ustanovni občni zbor krajevne organizacije »Boja« na nedeljo, dne 20. julija t. l. v veliki dvorani tovariša Onič-a. Bil je izredno dobro obiskan, kar je bilo pričakovati na podlagi pripravljalnega javnega shoda in današnjega razpoloženja prebivalstva. — Ustanovni občni zbor je otvoril predsednik pripravljalnega odbora, invalid tov. Škrabec, ki je pozdravil došla člana Osrednjega izvršnega odbora iz Ljubljane ter na željo vseh navzočih poudaril najglobljo udanost našemu prvemu borcu, Njeg. Vel. kralju in njegovemu domu. — Na podlagi dnevnega reda je podal besedo tov. Oniču, da je razjasnil splošno znana naša pravila. — Posebno pozornost sta vzbudila tovariša Kuster in Kafol, ki sta po dvehurnem govoru razjasnila celotno dosedanje in bodoče delovanje pokreta. Tov. Kuster se je posebno dotaknil shoda JNS v Ribnici ter vprašaje poudaril, zakaj so se gospodje govorniki največ opravičevali, kar bi gotovo ne bilo potreba, če so si res tako sveti, da so vedno in povsod delali za dobrobit naroda. Saj vendar narod ne potrebuje opravičila od poštenih voditeljev, temveč samo pojasnila o njihovem delovanju. Pri tem je še posebno poudaril, da bodoča taktika zaupnih oseb naroda mora biti popolnoma drugačna od sedanjih voditeljev ter morajo biti vedno in povsod v stiku in na razpolago vsemu narodu. Jamčiti morajo za svoje delovanje z glavo za vsako nepravilnost in nepoštenost, katero zakrivijo. Mi prvi kot taki, ki ste nam poverili, da se v vašem imenu borimo za pravico in poštenost, se pridružujemo temu geslu, ker uvidimo, da je to edini izhod iz tega kritičnega položaja. Vsem nadaljnim voditeljem naj bode nagrada za delovanje zadovoljnost ljudstva ali pa smrtna obsodba vsem tistim, kateri se izneverijo narodu. — Dodatno k temu govoru je še poudaril tov. Kafol, da naj vsak takoj ob začetku tega pokreta pokaže, da se ne boji v boju za pravico in poštenost nikogar, ter s tem, da takoj pristopi k pokretu, pokaže najlepše svoje pošteno mišljenje in prepričanje. — Pri izvolitvi upravnega in nadzornega odbora se je izrazila želja vseh navzočih, da se čim preje zopet snidemo ter v upanju na boljšo bodočnost, za katero smo se namenili delovati vsi z vsemi silami. Nato se je občni zbor zaključil.

Ostala poročila objavimo v prihodnji številki.

naše vzvišene ideale, toda želimo, da bi bili še bolj nacionalni, da pokažejo v dejanju še več nacionalnega dela, potem jih bomo pa prav iskreno pozdravili pri skupnem nacionalnem delu. Mesto veselja, da se je toliko Slovencev na sijajnih shodih izjavilo za čiste nacionalne ideale, pa je nastal prav nervozen viki in krik na gotovih mestih! Mi kot nacionalni list smo z veseljem pozdravili ta iskreno nacionalni pokret. Priznati moramo, da smo tudi mi bili malce ljubosumni, da nam ne bi bojevniki odvedli kaj ljudi v kak »liberalen« tabor, pa smo to svoje »ajfranje« zatajili na ljubo napredku nacionalne in državne misli, ki jo tako lepo goji bojevniška organizacija. Sto in tisoč procentni nacionalisti — za take se namreč sami sebe smatrajo — pa niso bili in niso prav nič veseli eminentno nacionalnega in državnega pokreta naših bojevnikov.

To je za nas uganka!

Če tuhtamo in tuhtamo, kaj bi bilo vzrok temu pojavu, ne moremo najti pravega vzroka! Naši odločni bojevniki se odkrito bore tudi proti korupciji, izkoriščevanju naroda in nacionalne misli v koristolovne namene posameznikov. Bojevniki pravijo namreč, da ne more biti noben korupcionista, noben lažni denuncijant, noben koristolovec ob enem dober nacionalist. — Tega mnenja smo tudi mi, zato imamo pa tako radi naše bojevnike!

Nekateri žleht ljudje namigavajo, da je ravno borba bojevnikov proti korupciji in denuncijantstvu tisto, česar se tako boje nekateri jugoslovanski nacionalisti. Mi tega obrekovanja ne verjamemo. Saj ima tudi JNS v svojem programu borbo proti korupciji, torej ne more biti med njenimi člani korupcionista... Da bi bili pa nacionalni delavci v JNS lažni denuncijantje in pljačkaši, to je pa zopet samo žleht namigavanje.

Kaj bi bil torej vzrok boja proti Boju? To je res nad vse težko in zagonetno vprašanje!

Tako se vprašuje »Gorenjec«. Mi pa pravimo, da se ni treba nič spraševati, saj vsi vemo, kje je vzrok tega boja. Kdor pa ne ve, naj gre pogledat v srbski list »Otdžbino« z dne 8. julija in tam bo našel na 3. strani zanimiv članek, ki naj ga prebere do kraja. S tem: pika.

Doma in na tujem

(TEDENSKI PREGLED.)

Kongres naših dobrovoljcev se bo vršil v septembru v Novem Sadu in bo istočasno praznovana tudi 20-letnica vstopa prvih dobrovoljcev iz Vojvodine in ostalih krajev preko Save in Donave v srbsko vojsko. Baš zaradi te proslave je bil Novi Sad določen za sedež kongresa zveze jugoslovanskih dobrovoljcev. Ker je v Vojvodini mnogo dobrovoljcev in ker se bo kongresa udeleževalo članstvo dobrovoljske zveze iz vseh pokrajin, računajo, da se bo na kongresu zbralo okrog 15.000 dobrovoljcev. K slavnostim pa bodo povabljeni tudi dobrovoljci zavezniških držav, v prvi vrsti poljski legionarji. Kongres bo trajal tri dni in se bo, sodeč po pripravah in veliki udeležbi, pretvoril v veliko nacionalno manifestacijo. Vojvodinski dobrovoljci so že ustanovili odbor, ki izvršuje priprave za kongres.

Rudarji v Srbiji žive slabše, kot pri nas. V ibarskih rudnikih jim nad 3 milijone dinarjev zasluženih mezd kratkomalo niso izplačali. Država je hvala Bogu posegla vmes in je prevzela enostavno izkoriščanje rudnikov v svoje roke, ki pa bodo morale biti krepke, da rešijo rudarske trpine. Igra z žulji delavca mora biti prepovedana (tudi v trboveljskih revirjih!).

Mati Maistrovega borca Malgaja je umrla v St. Jurju o. j. ž. v 81. letu starosti. Čast spomenu matere, ki je rodila junaka!

Tujecev je prišlo letos v Ljubljano 26.600, kar je zneslo 76.400 prenočnin. Sodijo, da so tujci pustili v Ljubljani najmanj 10 milijonov dinarjev. Koliko tujcev je bilo na deželi, bomo še izvedeli. Da bi jih le bilo čim več in petičnih!

Umril je v Zagrebu Don Franjo Bulić, znameniti raziskovalec stare slavne preteklosti Dalmacije in Hrvatske, star 88 let. Bil je uvaževan učenjak in član znanstvenih društev v Pragi, Moskvi, Petrogradu, Parizu, Berlinu, Dunaju, Lisaboni, Rimu, Bruslju itd. Slava mu!

Za pretesno ljubljansko splošno bolnico, ki je važna za celo dravsko banovino, so se vendar začeli malo zanimati. Ta bolnica, kjer ležita čisto po dva bolnika na eni postelji,

Pojasnilo

V našem »Prelomu« št. 26 smo objavili vi-dovdansko izjavo osrednjega odbora Narodne odbrane v Beogradu, ki je naperjena odločno proti strogemu stališču, katerega je zavzela Jugoslovanska nac. stranka tako proti Narodni odbrani, kot proti »Boju« in proti drugim nacionalnim nestrankskim organizacijam v državi. V komentarju smo jasno omenili samo to, da sledi iz citirane izjave, da je bila N. O. napadena istočasno in v enaki meri kot naš »Boj« ter da se brani ravnotako kot naš »Boj«.

Kljub temu je smatral »Pohod« v št. 29. umestnim, da se obregne ob »Boj«, češ, da se je navidezno hotel nekako identificirati z Nar. odbrano in da se je hotel vtikati v njene zadeve. Nato citira pismo svoje centrale z 13. februarja kot odgovor na dopis »Boja«, z 9. februarja 1934. na naslov N. O. v Beogradu.

Da ne bo kakih nejasnosti, povemo, da oni naš komentar v »Prelomu« ni imel name-na, da bi »Boj« identificiral z Nar. Odbrano — Bog ne daj — temveč smo samo hoteli pohvaliti Nar. Odbrano v Beogradu, da je tako odločno nastopila proti vmešavanju strankarjev v njene zadeve. To je bilo prvič, da je »Prelom« omenil v svojih vrstah Nar. Odbrano, čeprav je na številne ostre izpade »Pohoda« na »Boj« dosledno molčal. Kot odgovor pa je »Pohod« priobčil ono pismo Nar. Odbrane v Beogradu na »Boj«, zato je važno prvotno pismo »Boja« na to adresu. Iz tega pisma, ki je predolgo, da bi ga citirali, sledi, da »Boj« nikdar ni vabil N. O. v kolektivno članstvo, temveč jo je le obvestil o svojem rojstvu, svojih plemenitih nacionalnih in človekoljubnih ciljih, predlagajoč ji, da ukrene potrebno, da se s strani njenih tukajšnjih funkcionarjev in tiska »Boju« ne bodo metala polena pod noge, zaključujoč z željo, da bi se ti funkcionarji depolitizirali v smislu načel Nar. Odbrane, katere dobro poznamo, ter z željo, da bi zavladal v tukajšnji N. O. čimpreje isti blagonamerni duh in razpoloženje napram našemu gibanju borcev, kot ga mi gojimo napram celotni Nar. Odbrani. Pri tem je bilo naglašeno, da smatra »Boj« vsako borbo z Narodno Odbrano kot tako za absurd.

Tisk je velesila! Širite »Prelom«!
Oglašujte v našem glasilu!

kjer se radi prevelike nabasanosti dogajajo nepotrebne infekcije — je poleg smrdljive Ljubljane največji škandal Ljubljane. Nihče ne uvidi, da bi se za vse to denar kratkomalo moral najti — čeprav vse drugo počaka. Sedaj skušajo porabiti za bolnico staro predpotopno šentpetersko kasarno. Zakaj pa ne še ljubljanski grad?... Čas je, da spregovorijo o tem odločno tudi zdravniki in sicer oni, ki jim je blagor trpečega ljudstva bolj pri srcu, kot pa osebne koristi.

Sovjetska Rusija bo o priliki dvajsetletnice svetovne vojne izdala serijo poštinskih znamk v svrhu propagande proti vojni. Izdali bodo znamke po 5, 10, 15 in 20 kopejk. Na eni znamki bo upodobljeno pripravljanje na vojno »Oblaki se zbirajo«, na drugi bo požar na vasi in beg prebivalstva, na tretji bosta sliki »pred fronto in po fronto«. Prva slika bo predstavljala triumfalen pohod zdrave vojske na fronto, druga pa žalosten povratek bednih, razcepanih in ranjenih bojevnikov iz fronte. Kar se nikakor ne more posrečiti predobro plačanim diplomatom kljub neštevilnim konferencam in sijajnim banketom — se bo morda posrečilo tem ubogim značkam, namreč: svetovni mir — brez vojne!

Cehoslovaški minister dr. Beneš je izjavil nedavno, da je usoda dodelila naši generaciji velike dolžnosti, veliko trpljenja in muk, toda tudi plemenite politične, socialne in moralne naloge, radi katerih je najodgovornejša generacija zgodovine. Njeno delo in napor so najgrandioznejša borba v zgodovini držav in narodov. Pravilno pojmovano Slovanstvo teži za vztrajanjem in poglobitvijo duhovne zajednice med slovanskimi narodi, kar se izraža v pozitivnem sodelovanju pri okrepitvi življenjske sile vsakega posameznega slovanskega naroda ter v korist in dobrobit vsega človeštva.

Avstrija ima v svojih finančah skupnega primanjkljaja 240 milijonov šilingov (nad dve milijardi dinarjev). Vsega dolga ima 3200 milijonov šilingov. Lepe številke!

Cehoslovaškim kmetom bo odslej dovoljeno rediti samo toliko svinj, za kolikor imajo hrane doma, največ pa 10 za pleme

Prijateljem iz krogov trgovcev in obrtnikov in sploh vsem, ki nameravajo objaviti kak oglas v »Prelomu« sporočamo, da jim po želji na podlagi njihovih podatkov prav radi priredimo vsebino in obliko oglasa po strokov. načelih uspešne reklame, ne da bi cenovno zavoljo tega zvišali. Poslužite se te ugodnosti!

in 50 za trg. Vse to pa zato, ker so jih redili preveč in bi sicer cena padla.

Bolgarska odločno iztreblja nemirne ostanke makedonske organizacije, ki so bile glavna ovira, da ni moglo priti tako dolgo do bratskega sporazuma Bolgarov z nami. Zaplenili so jim že mnogo orožja in imetja — toda skritega voditelja Vanča Mihajlova ne morejo najti. Izkazalo se je, da je neka nam neprijateljska država naložila velik kapital v ta pogubna podjetja, zato pa je njen zastopnik imel korajžo prositi Bolgare, naj pri preganjanju makedonstvujuših ne bodo pretrdi.

Iz Avstrije bežijo premagani hitlerjevci na našo zemljo ter jih zbirajo v Varaždinu, Bjelovaru in v Slavoniji. Bajje jih je že več tisoč, največ mladih ljudi.

Italija je zopet sodila protifašistične »zarotnike« in jih obsodila vse skupaj na več kot 100 let ječe. Čudno je, da niso izdali nikakega poročila ne o procesu, ne o sodbi. Zamolčali so tudi vsa imena obsojenih. Količina naših nesrečnih bratov vmes? Kdaj bo konec teh izbruhov prevelike »kulture«?

Hindenburg, nemški državni predsednik, je umrl 2. t. m. v 84. letu starosti. Hitler je takoj prevzel poleg svoje še njegovo funkcijo predsednika države in najvišjega poveljnika vojske, za kar si bo že 19. t. m. s splošnim ljudskim plebiscitom preskrbel odobritev vsega nemškega naroda. S tem je dobil v roke najvišjo oblast v državi in ima več pravic, kot jih imata v svojih državah ostala vladodržca Stalin in Mussolini. Nemška bodočnost je zavita v en sam usodepoln vprašaj.

Bivši španski kralj Alfonz je prišel v Zagreb. Gotovo se mu mirna in gostoljubna Jugoslavija bolj dopade kot druge nemirne države.

Obletnica Bleriota. Poteklo je 25 let, odkar je Francoz Louis Bleriot prvi preletel Rokavski preliv v pičlih 20 minutah z enokrovnikom lastne iznajdbe z 22 konjskimi silami. Ljudje so tedaj strmeli z odprtimi ustmi. Velik je razmah letalstva od Bleriota, preko Lindberga, ki je preletel Ocean iz Amerike v Evropo — do danes, ko stopiš na letalo kot na tramvaj — kar mimogrede.

Rumunija bo pridelala letos 300.000 vag. koruze, torej za 100.000 vagonov manj, kot so si želeli. Vendar bo to zadostovalo za potrebe države in bodo v omejenem obsegu tudi izvažali. Žetev pšenice, rži, ječmena in ovsu bo za polovico slabša od lanske.

Rusija ima poleg največje hidrocentrale na svetu, Dnjeprostroja, tudi najmočnejšega

človeka sveta po imenu A. V. Glikina. Ta mož dviga stroje, težke po 500 kg in premika valjarje, težke po več ton. Zato pa ima tudi deset knjižic za prejemanje hrane iz državnih konzumov, kar znaša 60 kg mesa, 30 kg masti, 120 kg kruha, 120 l mleka in 6 kg sladkarij mesečno. Mož krepko kadi in se često napije.

Razgled po tisku

»Dobrovoljački glasnik« št. 5—6 (Beograd): »Naša politika je reševala plemenska, verska, pokrajinska in državno-pravna vprašanja, popolnoma pa je zanemarila socialno-gospodarsko stran našega nacionalnega in državnega problema.

Kdo je ustvaril Jugoslavijo? Kmet, ročni delavec in duševni delavec! Komu je danes zlo v Jugoslaviji? Kmetu, ročnemu delavcu in duševnemu delavcu!«

»Zveza vojnih dobrovoljcev« ne sme biti samo nekaj urad za posredovanje prošenj, temveč mora biti borbena organizacija ne samo za pravice dobrovoljcev, temveč za splošne pravice najširših slojev naroda v okvirju velike in nedeljive Jugoslavije. Biti mora politično-nacionalna organizacija, toda ne v strankarskem smislu, temveč v splošno nacionalnem in državnem smislu. Ako sme v naši državi politično delovati že prav vsakdo — zakaj naj bi bili obsojeni na nepolitično delovanje ravno mi bojevniki, ki smo vendar to državo stvorili! Da ne poreče zgodovina, da smo bili veliki v vojni, toda mali v miru.« (Luka Kostrenčić.)

»Otdžbina« št. 22. (Beograd): »Hočemo, da vsakdo, od najmanjšega do najvišjega uradnika in nameščenca odgovarja za vse ono, kar dela, in to dejansko in takoj. Hočemo, da mlačeži in slabiči uvidijo, da sta vestnost in poštenost tudi koristni in praktični vrline, ako jih že same po sebi ne privlačijo. V tem pa moremo uspeti samo, ako se uvidi, da ne morejo biti prav vsi nekrivi. Nekdo mora biti odgovoren: ali tisti, ki bi moral nositi odgovornost, ali pa tisti, ki je opustil, da se pritegne k odgovornosti oni, ki bi jo moral nositi.«

»Budjenje« št. 2. (Veliki Bečkerek): Vprašanje je samo eno: vprašanje boljšega, urejenejšega in srečnejšega življenja celote!«

»Novi put« št. 4. (Beograd): »Jugoslaviji niso potrebne stranke in strankarji, temveč potrebna ji je taka politično-socialna ureditev, katera bi v polni meri zaščitila našo delovno silo in naše prirodno bogastvo pred

eksploatacijsko in protisocialno politiko profitarnega kapitala.«

»Mi smo brez dovoljenja strank in strankarjev delovali politično in jugoslovansko že v monarhiji Habsburgovcev, zato je bedasta že sama misel na to, da se bomo na ljubo strankam in strankarjem odrekli političnemu delovanju v monarhiji Karadjordjevičev!«

»Jutro« št. 176 (Dr. J. Bohinjec): »Jugoslovansko vprašanje je danes v prvi vrsti vprašanje gospodarske in socialne obnove. V tem priznanju leži spoznanje pomena preokreta od 6. januarja. V uresničenju tega spoznanja leži tudi uspeh naše nacionalne in državne revolucije, katero preživljamo.

V programu JNS hočemo posebno poudariti tole: Jugoslovansko vprašanje je vprašanje socialne obnove! Nočemo, da bi bile te besede samo zunanji kinč strankinje programa, neka demagoška beseda, namenjena vsem brezštevilnim onim, ki upajo in težko čakajo. Mi hočemo, da so te besede izraz globoke in vsesplošne notranje volje, izraz borbenega razpoloženja in hotenja stranke za socialne potrebe naroda in pa cilj, za katerim naj bo neizprosno usmerjeno vse dejanje in nehanje stranke, njenih voditeljev in pristašev. Najhuje bi bilo, ako bi besede o socialni obnovi Jugoslavije spadale samo k retoričnim okraskom slavnostnih govorov. V tem trenutku smo reakciji odprli na široko vrata...«

(Čudne besede, ako jih čitaš — v »Jutru«...)

Listnica uredništva

S. O vsebini Vašega dopisa in o tamošnjih razmerah se pogovorimo na prvem sestanku, ki bo v kratkem. Zglasite se tedaj pri delegatu »Boja«. Svetujemo Vam tudi, da se glede dopisov posvetujete s tamošnjim pripravljalnim odborom kraj. org. — Rakek (G.) Vaš lepi opis Maistrovega pogreba smo žal prepozno prejeli. Redakcijo zaključimo vedno v terek. Rokopis smo izročili v objavo »Bojevniku«. — Korotanec. Poslanih 100 dinarjev za spomenik padlim koroškimi junakom hrani naša uprava, da jih o priliki odstopi primernemu odboru, ako ne odredi te drugače. Iskrena hvala.

Ko prečitaš »Prelom« daj ga prečitati tudi tovarišu, sosedu in mu priporočaj, da si ga naroči.

Celoletna naročnina znaša samo Din 30.—.

Vsak zaveden borec zasleduje, kdo oglašja v našem listu in kupuje pri njem.

Naznanilo

Na razna vprašanja sporočamo, da se prijavnice za pristop k naši organizaciji Skupina bojevnikov Ljubljana-mesto dobijo pri tajništvu »Boja«, Kolodvorska ulica 8. dopoldne od 9.—12. ure, popoldne od 15.—18. ure.

SLAVIJA

zavaruje

izplačilo kapitala ob dožitju starosti in ob smrti, ter proti škodam požara, vloma, toče, strele, odgovornosti pred zakonom, telesnega pohabljenja, avtomobilskih nesreč, nesreč na železnicah, pri sportu itd.

Centrala v Ljubljani, Gosposka ulica 12, telefon št. 2176 in 2276
Naslov: »SLAVIJA«, jugoslovanska zavarovalna banka v Ljubljani
Podružnice in zastopstva po vsej državi

Drobni oglasi

DIN 3000.— posojila iščem na 3 orale gozda.
Gregor Lipovnik, Tolsti vrh, pošta Guštanj.

Za naš

naj se kupujejo naši domači proizvodi:
prašek za pecivo, vanilin - sladkor, rumenilo in pudring preški znamke »ADRIA«

GROM D. Z O. Z.

Carinsko-posredniški
in spedijski bureau
Ljubljana
Kolodvorska ulica 41

Zastopstva v vseh mestih tu- in inozemstva

Naslov za brzojavke:
GROM

Telefon interurb. 2454

F. HREHORIC

Manufakturna veletrgovina
Ljubljana, Tyrševa cesta št. 28

Telefon 24-04

„HERKULES“ čevlji

z gumijevimi in usnjatimi podplati so najmočnejši vsled tega tudi najcenejši.

Zahtevajte povsod le samo

„HERKULES“ čevlje

kateri so popolnoma domačega izdelka.

Se priporoča

Ivan Prešeren
tovarna čevljev, Kranj

DEŽNIKE NOGAVICE

na drobno in na debelo
kupite najugodnejše
v tovarni

JOSIP VIDMAR

Ljubljana
Pred Škofijo 19
podruž.: Prešernova ul. 20

Beograd
Kralja Milana 13

Zagreb
Jurišičeva ul. 8